FORVALTNINGSPLAN FOR
SVENNER FYRSTASJON
LARVIK KOMMUNE • VESTFOLD FYLKE

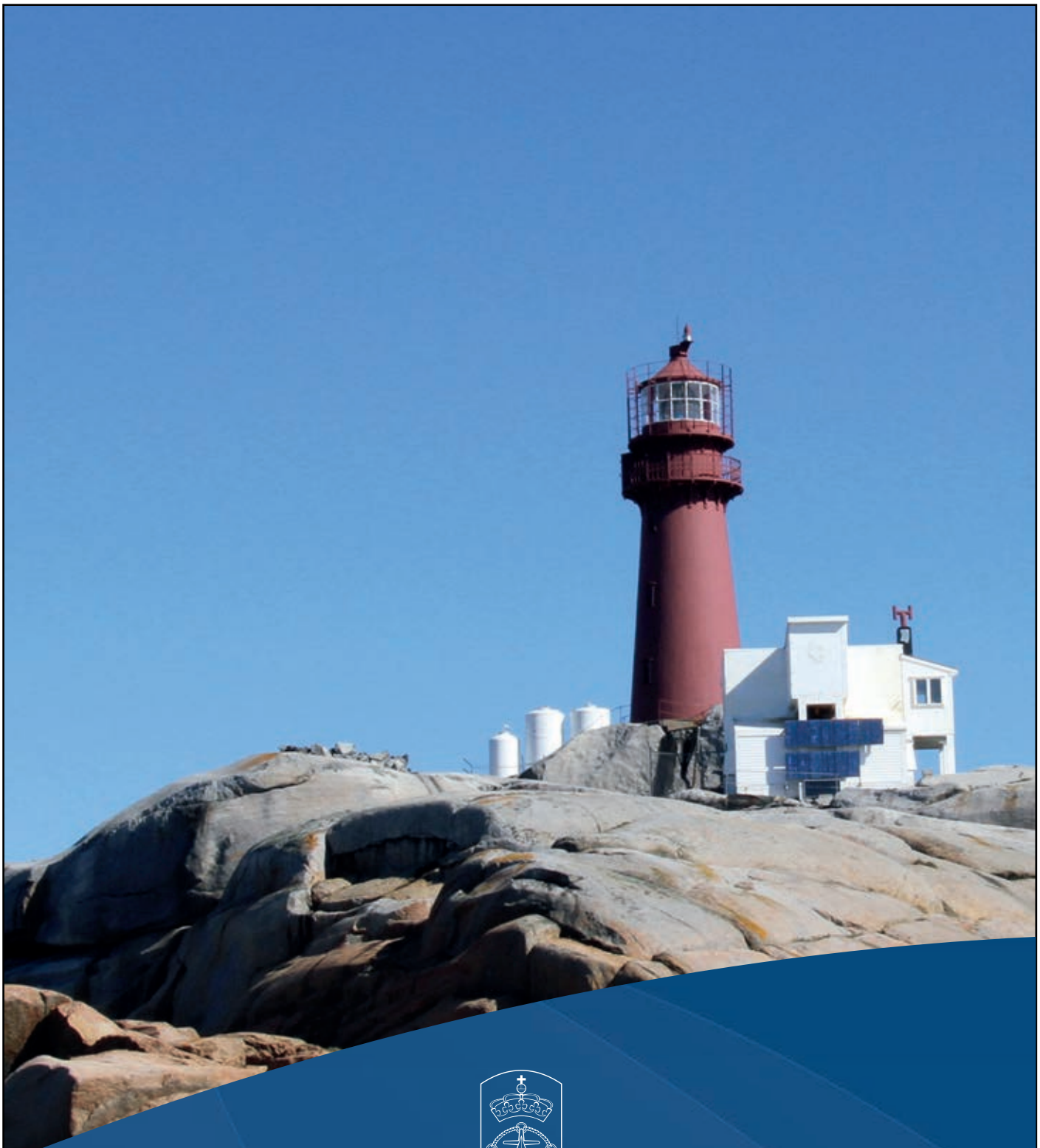

KYSTVERKET

INNHOLD

GENERELL DEL

Kystverkets fyrstasjoner....3

Innledning 3
Fredningsprosessen....3
Fredning av bygningene....3
Fredning av området som helhet....3
Hensynet til den tekniske driften av fyrstasjonen 3
Vernemyndighet....3
Kravet om forvaltningsplan....3
Hensikten med forvaltningsplanen 3
Ny bruk – på fyrenes premisser....4
Vern gjennom bruk – viktigheten av gode leietakere 4
Forholdet mellom fredningsvedtaket og forvaltningsplanen 5
Formidling 5
Generelle retningslinjer for tiltak på fyrstasjonene....5
Krav til dokumentasjon av endringer og større vedlikeholdsarbeider....6
Krav til håndverkere 6
Veiledere for vedlikehold 6

Noen generelle punkter om antikvarisk bygningsvern og vedlikehold....6

Grunnholdninger til vern 6
Råd for vedlikehold og istandsetting - grunnprinsipper: 6
Vedlikehold – definisjon og faglige prinsipper....6
Større vedlikeholdsarbeider og endringer 7
Tilbakeføring 7

SPESIELL DEL

Svenner fyrstasjon 8
Kart og situasjonskart....9
Kart over det fredete området....10
Kart over 3 fuglefredningsområder ved Svenner fyrstasjon 11
Oversikt over nåværende bygninger på Svenner fyrstasjon....12
Faktaopplysninger om Svenner fyrstasjon 13

Bygningspresentasjoner

1. Fyrtårn 15
2. Maskinhus 19
4. Steinhus/bolig....23
5. Fyrvokterbolig....27
6. Uthus 32
7. Reserveassistentbolig 38
8. Uthus 43
9. Naust 46
10. Naust 49

Det fredete området 52

Vedlegg 1: Oversikt over Kystverkets fyrstasjoner....53
Vedlegg 2: Fredningsvedtak for Svenner fyrstasjon....54
Vedlegg 3: Tilstandsoversikt Svenner fyrstasjon....66
Vedlegg 4: Tilstandsanalyse av Svenner fyrstasjon

1. Fyrtårn 67
2. Maskinhus 68
4. Steinhus/bolig....71
5. Fyrvokterbolig....73
6. Uthus 75
7. Reserveassistentbolig med uthus....77
9. Naust 80
10. Naust 82

Forsidefoto og andre foto i den spesielle delen: Kystverket 4.5.2017, hvis ikke annet er nevnt.

GENERELL DEL

Tranøy fyrstasjon på Hamarøy, Nordland. Foto: Kystverket.

Kystverkets fyrstasjoner

Innledning

Fyrstasjonene forteller om en spesiell og svært viktig del av norsk historie. Satsingen på utbyggingen av fyrvesenet er en av de største i den norske stats historie, og utbyggingen av fyrstasjonene har bidratt til å utvikle Norge til den sjøfartsnasjon vi har vært og fremdeles er. Fyrstasjonene er også omfattet av en stor og stadig økende interesse, og ikke minst har de ofte en sterkt identitetsskapende funksjon for lokalbefolkningen. De fleste fyrstasjoner er monumenter i kystlandskapet, og Kystverket er som eier forpliktet til å forvalte disse kulturminnene med respekt for dem som har vært med på å bygge opp den maritime infrastrukturen vi i dag forvalter, og med omtanke for dem som kommer etter oss.

Fredningsprosessen

På bakgrunn av ”Nasjonal verneplan for fyrstasjoner”, som kom i 1997, fattet Riksantikvaren i tiden frem til 2001 vedtak om fredning etter kulturminneloven av 83 fyrstasjoner. Av disse er i dag 68 helt eller delvis fremdeles i Kystverkets eie (se oversikten i vedlegg 1). I 2001 besluttet Stortinget at de siste 31 bemannede fyrstasjonene skulle avbemannes, og denne prosessen ble avsluttet i 2006. Gjennom tidene er mange fyrstasjoner solgt, men i St.prp. nr. 29 (2006 – 2007) ble den da pågående avhendingsprosessen stoppet, og det ble bestemt at Kystverket skulle eie fyrstasjonene (med unntak for mulig overføring til Direktoratet for naturforvaltning). Samtidig ble det bestemt at Kystverket skulle stå for utleie slik at fyrstasjonene kunne gjøres tilgjengelige for allmennheten. Dette innebærer at ”vern gjennom bruk” vil være et viktig prinsipp for etatens forvaltning av fyrstasjonene.

Fredning av bygningene

Bygningene på fyrstasjonen er fredet i henhold til § 15 i kulturminneloven. Dette innebærer at det ikke er tillatt å rive bygningene eller deler av disse, eksteriøret må ikke bygges om, heller ikke interiøret der dette er særskilt nevnt. Planløsningen kan ikke endres, og det kan ikke skiftes ut bygningselementer eller materialer. Alt vedlikehold og istandsetting skal utføres med tradisjonelle materialer og metoder tilpasset bygningenes egenart og opprinnelige bygningstekniske løsninger.

Fredning av området som helhet

Området rundt bygningene er fredet i henhold til § 19 i kulturminneloven. Hensikten er å bevare anleggets virkning i landskapet, og sørge for at anleggets karakter blir bevart. Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Eldre strukturer som gjerder, rekkverk, jordkjellere, tekniske installasjoner osv skal ikke fjernes eller endres uten at det har vært nødvendig kontakt med vernemyndighetene. Det er viktig å bevare stedets egenart, og dette gir også en sentral premiss for hvordan det kan legges til rette for ny bruk av fyreiendommene.

Hensynet til den tekniske driften av fyrstasjonen

I fredningsvedtakene står det at fredningen ikke skal være til hinder for den tekniske driften av fyrstasjonen. Dette betyr imidlertid ikke at Kystverket uten videre kan fjerne eller gjøre endringer på teknisk utstyr, selv om dette er sikkerhetsmessig begrunnet. Andre formuleringer i de forskjellige fredningsvedtakene gjør også at det kan være nyanser i hva som er tillatt og hva som er søknadspliktig. Generelt er det best å gå ut ifra at alle tiltak er søknadspliktig, spesielt i selve fyret, som er interiørfredet. Det er viktig at regionen har en god dialog med vernemyndighetene i en tidlig fase, ikke minst fordi etaten da kan få veiledning slik at planlagte tiltak kan bli gjennomført på en måte som også best mulig ivaretar hensynet til kulturminnet.

Vernemyndighet

Ansvaret for den konkrete oppfølgingen og forvaltningen av fredningsvedtakene for de enkelte fyrstasjoner er delegert fra Riksantikvaren som nasjonal vernemyndighet til fylkeskommunenes regionale kulturminneforvaltning. Det er følgelig fylkeskommunen som skal behandle søknader om dispensasjon ved tiltak som krever slik tillatelse, og det er den aktuelle region i Kystverket som kan sende søknad om dispensasjon.

Kravet om forvaltningsplan

I henhold til kgl. res. av 1. september 2006 skal det utarbeides forvaltningsplan for alle fredede eiendommer i statens eie. I forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer er det bestemt at forvaltningsplanene skal forelegges Riksantikvaren, som skal sikre at innholdet ivaretar formålet med fredningen.

Hensikten med forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen skal både gi kunnskap om viktige generelle prinsipper for forvaltningen av fyrstasjonene som fredede kulturminner, og gi forståelse for det helhetlige miljøet og det særpreget som karakteriserer den enkelte fyreiendommen, og som skal ivaretas i vernesammenheng.

Hensikten er å sørge for et best mulig utgangspunkt for å stille de rette spørsmålene og finne de rette løsningene når det gjelder vedlikehold, bruk og utvikling av den aktuelle fyrstasjonen.

Forvaltningsplanen består av en generell del, som er felles for alle fyrstasjonene, og en spesiell del, som omhandler den enkelte fyrstasjon.

Forvaltningsplanens spesielle del vil inneholde:

- Relevante eiendomsdata
- Presentasjon av fyreiendommen som helhet, de enkelte bygninger, anlegg og tekniske installasjoner, og området.
- Vurdering av utviklingsmuligheter for fyrstasjonen som helhet samt for de enkelte bygninger
- Eventuelle spesielle forhold for den aktuelle fyrstasjon
- Bygnings- og konstruksjonsdokumentasjon (foto og tegninger)
- Tilstandsanalyse, eventuelt med konkrete forslag til tiltak
- Historisk dokumentasjon
- Fredningsvedtaket

Når det gjelder historisk dokumentasjon, vil ikke den kunne være uttømmende i forvaltningsplanen for den enkelte fyrstasjon. Det er derfor viktig at man ved planlegging av konkrete tiltak, som tilbakeføring eller formidling, går aktivt inn for å finne ytterligere informasjon. Her vil Senter for eiendom og kultur og Kystverkmusea kunne bistå regionene og leietakerne.

Senter for eiendom og kultur har ansvaret for koordineringen av etatens arbeid med forvaltningsplaner. Utarbeidelsen av de konkrete forvaltningsplanene for de enkelte fyrstasjonene gjøres i nært samarbeid mellom regionene og Senter for eiendom og kultur.

Ny bruk – på fyrenes premisser

Ny bruk gjør det ofte ønskelig og noen ganger nødvendig med endringer av bygninger og tilrettelegging på området. Det er viktig å bruke tid på å vurdere hvordan slike tiltak kan gjøres så skånsomt som mulig, og uten at fyreiendommens egenart blir skadelidende. En liten endring ett sted kan virke harmløs, og det samme kan en annen et annet sted, og en tredje… men summen av disse delene kan bli en dårlig helhet som gir en lite harmonisk utvikling av stedet. Forvaltningsplanen skal bidra til at det blir lettere å ha helheten for øye når mulige endringer vurderes. I gjennomgangen av fyreiendommen som helhet og de enkelte bygninger blir det konkretisert forhold som det vil være viktig å ta hensyn til ved planlegging av større vedlikeholdsarbeider og endringer, og det indikeres mulige bruksområder og utviklingspotensiale som Kystverket mener vil ivareta stedets egenart. Enkelte steder er det naturlig å gi klare føringer om hvor det vil være aktuelt å vurdere tilbakeføring, og eventuelt til hvilken epoke.

Fra Store Torungen. Foto: Kystverket.

Det lar seg oftest gjøre å finne gode løsninger som forener vern med ny bruk, selv om løsningene kan bli annerledes enn det man først så for seg. Å finne slike løsninger krever grundighet, vilje og kompetanse i både planlegging og gjennomføring av arbeidene. Felles samtaler mellom Kystverket som eier, leietaker som bruker, kommunen som forvalter av plan- og bygningsloven og fylkeskommunen som forvalter av fredningsvedtaket, vil ofte være vel anvendt tid – og ikke minst hvis diskusjonene kan finne sted nettopp på fyrstasjonen. Stedet er i høyeste grad part i saken, og kan ofte gi føringer gjennom sin tilstedeværelse!

Vern gjennom bruk – viktigheten av gode leietakere

Kystverket er avhengig av et samarbeid med leietakere som er interessert i å bidra til å ta vare på den viktige kulturarven som fyrstasjonene representerer. Etaten vil i liten grad selv kunne benytte den bygningsmassen som er på fyrstasjonene utover de bygningene som er direkte knyttet til den tekniske driften av navigasjonsinstallasjonen, slik som maskinhus og fyrtårn. Vern gjennom bruk forutsetter et aktørsamarbeid, der gjerne også lokale og regionale myndigheter er engasjert, enten som leietakere, eller som aktive premissleverandører og bidragsytere i utviklingen av stedet.

Kystverket benytter en standard leieavtale ved utleie av fyrstasjoner, også for de som ikke er fredet. Avtalen har følgende generelle formål og forutsetninger:

- Uavhengig av om eiendommen er helt eller delvis fredet, skal eiendommen bevares og sikres som kulturminne, og eiendommens egenart skal bevares.

- Leietaker skal ivareta og videreutvikle allmennhetens adgang til fyreiendommen. Leietakers aktivitet på stedet må tilpasses allmennhetens intereser slik at den ikke kommer i konflikt med disse interessene.
- Leietaker forplikter seg til å holde utleier løpende orientert om planene for utviklingen og bruken av leieobjektet.
- Utleier vil bidra med rådgivning ved videre vedlikehold og istandssetting av leieobjektet. Utleier vil løpende vurdere mulighetene for å bidra til vedlikehold og/eller oppgradering av leieobjektet ut fra de til enhver tid gitte budsjettrammer.
- Leietaker må ikke bruke, eller tillate at andre bruker, leieobjektet til bolig.
- Leietaker forplikter seg til å legge særlig vekt på miljøvern i forhold til bruk og vedlikehold av leieobjektet.

I tillegg skal det formuleres egne punkter som uttrykker formål og forutsetninger for leieforholdet ved den enkelte fyrstasjon. En slik formålsparagraf i en leieavtale understreker nødvendigheten av et nært samarbeid og tett kommunikasjon mellom Kystverket og leietakerne – dette er ikke et vanlig leieforhold, men gjelder samarbeid om et kulturminne!

Avtalen omtaler også samarbeidet om vedlikeholdsarbeidet på fyrstasjonen. Det er Kystverket som i siste instans er ansvarlig for å sette opp arbeidsprogram for det enkelte år og gi nødvendige føringer for hva som skal gjøres og på hvilken måte. Bortsett fra ved kritiske hendelser, slik som ved stormskader, skal ikke leietaker utføre noen tiltak på eiendommen uten at dette er godkjent av eier. Det er også eier som er ansvarlig for at alle nødvendige tillatelser er innhentet fra vernemyndighetene.

Kjeungskjæret fyrstasjon, Sør-Trøndelag. Foto: Kystverket.

Forholdet mellom fredningsvedtaket og forvaltningsplanen

Fredningsvedtaket er styrende for forvaltningen av fyreiendommen, og er rettslig bindende. Forvaltningsplanen er ikke rettslig bindende, men uttrykker Kystverkets vurdering av hva som vil være en naturlig presisering og konkretisering av fredningsvedtaket, og etatens oppfatning av hvordan den fredede eiendommen bør utvikles. Konkrete tiltak kan ikke gjennomføres uten at vernemyndighetene har fattet vedtak om at de kan iverksettes. Det er Kystverket i den enkelte region som søker vernemyndighetene i det aktuelle fylke om tillatelse til tiltak.

Formidling med nytt elementsystem i betong. Foto: Kystverket.

Formidling

Fyrstasjonene er nasjonale kulturminner som skal dokumentere en viktig del av vår maritime kulturarv og Kystverkets historiske innsats for å trygge ferdselen til sjøs. Samtidig er det et mål med fredningen at kunnskap om disse kulturminnene og deres historiske kontekst skal kunne formidles til allmennheten. Det er derfor viktig at all ny bruk bidrar til kunnskapsformidling og opplevelse av historien. Kystverket vil i samarbeid med Kystverkmusea (ved Lindesnes fyrmuseum) lage retningslinjer for utarbeidelse av formidingsplaner for de enkelte fyrstasjonene, i et samspill mellom etaten, etatsmuseene og leietakerne. Det er videre utarbeidet en skiltmal for de fredede fyrstasjonene, for å gi etatens formidling av egen kulturhistorie et helhetlig, nasjonalt preg. Denne skiltmalen vil være styrende for hvordan utendørs informasjon og skilting utformes på de fredede fyrstasjonene. All utendørs informasjon skal godkjennes av Kystverket på forhånd.

Generelle retningslinjer for tiltak på fyrstasjonene

På alle de fredete bygningene skal eksteriøret bevares mest mulig uendret. Enkelte bygninger er svært autentiske, mens andre er sterkt endret og modernisert. Ulike typer tiltak, som tilbakeføring og utskifting av bygningsdeler, vil derfor bli vurdert ulikt fra bygning til bygning.

Interiørene har for de aller fleste av fyrstasjonene ikke et like sterkt formelt vern som eksteriøret – unntaket er selve fyrtårnene, som er interiørfredet. For de øvrige bygningene er planløsning og konstruksjoner normalt omfattet av de enkelte fredningsvedtakene. Imidlertid bør en ved interiørmessige oppgraderinger og endringer legge vekt på å bevare størst mulig autentisitet med tanke på den historie fyrstasjonen skal formidle. Denne intensjonen må samtidig avveies i forhold til behovet for nødvendig bruksmessig oppgradering.

Krav til dokumentasjon av endringer og større vedlikeholdsarbeider

Alle endringer og større vedlikeholdsarbeider på en fredet bygning eller et fredet område skal dokumenteres. En søknad om tillatelse inneholder et minimum av beskrivelse av tiltaket, men dette er ikke tilstrekkelig dokumentasjon. Det vil bli gitt nærmere retningslinjer for hvordan nødvendig dokumentasjon skal utføres og arkiveres.

Krav til håndverkere

Generelt må håndverkere som arbeider på fredete bygninger, ha nødvendig kunnskap og erfaring fra antikvarisk arbeid. Det er viktig å ha den rette holdningen til dette arbeidet, beherske aktuelle teknikker, og å ha faglig grunnlag for å kunne ta riktige valg når det gjelder materialer og metode.

I noen tilfeller vil det være nødvendig med spesialkompetanse for at resultatet skal bli tilfredsstillende. Dette kan være ved restaurering av vinduer, dokumentasjonsarbeid, blanding av maling etter historisk resept, konserveringsarbeider mm. Når vernemyndigheten gir tillatelse til endringer, kan det settes vilkår om at utførende håndverkere har antikvarfaglig kompetanse.

Geitungen fyrstasjon, Rogaland. Foto: Kystverket.

Veiledere for vedlikehold

Det er behov for å sammenfatte retningslinjer for vedlikehold av fyrstasjonene, både de fredede og de ikke fredede, i egne veiledere for vedlikehold, og Kystverket er nå i ferd med å utarbeide slike veiledere. Denne prosessen vil også innebære nær kontakt med ulike vernemyndigheter, for å finne frem til løsninger som i størst mulig grad kan være felles for etatens fredede bygninger. I og med at søknad om dispensasjon avgjøres av den enkelte fylkeskommune, kan tolkning av og praksis i oppfølging av fredningsvedtakene variere noe fra fylke til fylke. Veiledere for vedlikehold bør kunne bidra til å harmonisere praksis ut fra et nasjonalt perspektiv, selv om de naturligvis ikke vil kunne erstatte kravene til saksbehandling i den enkelte sak.

Noen generelle punkter om antikvarisk bygningsvern

Grunnholdninger til vern

Kulturminner er en viktig del av vår samlete kulturarv. Bygningene dokumenterer tidligere tiders samfunnsforhold, levekår, liv og gjøremål, byggeskikk og håndverksteknikker.
Gamle bygninger er ikke-fornybare ressurser, og de er primærkilder til kunnskap om fortida. Alle andre nedtegnelser, fotografier og registreringer innebærer grader av fortolkning. Bygningene er derfor en unik kilde til kunnskap og et umistelig grunnlag for framtidig forskning, enten det gjelder levekår, byggeteknikk, dekordetaljer eller lignende. Ved framtidig bruk og modernisering er det viktig at vi i minst mulig grad reduserer bygningenes verdi som historisk kilde. Som hovedregel skal man være svært varsom med å fjerne elementer i en fredet bygning – alle de historiske epokene som har nedfelt seg i det fysiske bygningsmiljøet, forteller en historie om bygningens og stedets utvikling. I noen tilfeller kan man imidlertid bli nødt til å prioritere mellom ulike faser. Unntaksvis kan det også vært aktuelt å tilbakeføre en bygning til en dokumentert tidligere tilstand.

Råd for vedlikehold og istandsetting - grunnprinsipper innen bygningsvernet

De viktigste grunnprinsippene er:

- Mest mulig av alle deler av bygningen skal bevares. Derfor må inngrepene ved vedlikehold og utbedring være så små som mulig.
- Det er bedre å vedlikeholde framfor å reparere, og det er bedre å reparere framfor å skifte ut.
- Det må brukes tradisjonelle materialer og metoder, både ved vedlikehold og eventuell utskifting.
- Skjulte deler av bygningen (konstruksjoner) er like viktige å ta vare på som synlige (overflater).
- Hvis man må endre, er det bedre å føye noe til enn å fjerne originale eller gamle deler. Det beste bygningshistoriske ”arkivet” er bygningen selv.
- Gamle ombygginger og endringer av en bygning er ofte viktige å bevare. De kan fortelle om bygningens livshistorie gjennom skiftende stilretninger og bruk.
- Når noe fjernes eller endres, skal aktuell dokumentasjon bli nedtegnet og arkivert. I spesielle tilfeller sikres dokumentasjonen ved lagring av den fjernete bygningsdelen (nærmere retningslinjer vil bli utarbeidet for dette).
- Endringer skal om mulig være reversible. Når behovene endrer seg, kan de nye elementene fjernes og bygningen kan framstå slik den var før endringen.

Vedlikehold – definisjon og faglige prinsipper

Hovedregelen er at løpende vedlikehold utføres uten at vernemyndighetene trekkes inn, mens man må søke tillatelse for endringer. Grensen mellom vedlikehold og endring kan være vanskelig å definere, og ulike aktører kan ha ulik oppfatning av begrepene. Kulturminnevernets definisjon av vedlikehold er snever, i den hensikt å ivareta kulturhistoriske verdier.

Mange eiere har i beste mening utført ”vedlikeholds-arbeid” på en slik måte at vernemyndighetene vurderer dette som endring/inngrep, som i verste fall er skadelig for kulturminnet. Dette kan for eksempel være bruk av for tett maling, som med-fører av-skalling og råteskader, eller utskifting av opprinne-lige bygningsdeler som burde blitt istandsatt av en kyndig restaureringshåndverker. Vedlikeholdet av en fredet bygning er underlagt kulturminneforvalt-ningens overvåkning. Det kan oppstå usikkerhet om hva man kan utføre uten å spørre, og når man må søke om tillatelse.

Hovedprinsippet for vedlikehold av gamle bygninger er å bevare mest mulig av de gamle bygningsdelene og å hindre skader. Dette gjelder både synlige og skjulte konstruksjoner og elementer. Vedlikeholdet skal om mulig skje på samme måte som da huset ble bygget, med samme teknikk, utførelse og materialbruk. I praksis vil dette noen ganger bety merarbeid, andre ganger krever det bare omtanke og kompetanse.

Homlungen fyrstasjon, Østfold. Foto: Kystverket.

Ved å bevare de gamle bygningsdelene og overflatene beholder bygningen sin autentisitet, og dermed sin vitenskapelige kildeverdi og opplevelsesverdi. En kopi kan aldri fullt ut erstatte de opprinnelige bygningsdelene. Selv om kopien er nøyaktig likt utført, er minst to dimensjoner gått tapt:

1. Aldersverdien: Spor av ”tidens tann” er borte. Vi kan ikke lenger berøre de samme materialene som våre forgjengere.

2. Sannhetsgehalten: Hvordan kan våre etterkommere vite at kopien er nøyaktig utført?

Kan de stole på at historien og byggeteknikken som formidles, er identisk med den opprinnelige?

Større vedlikeholdsarbeider og endringer

Det må søkes om tillatelse for større vedlikeholds-arbeider, større reparasjoner og endringer i en fredet bygning. Som oftest blir det gitt tillatelse når endringene er små og tiltaket er nødvendig for fortsatt bruk. Kulturminneforvaltningens oppgave er å passe på at det ikke blir gjort så mange endringer i årenes løp at det til slutt er lite igjen av det opprinnelige huset.

Eksempler på større vedlikeholds-/ istandsettingsarbeider som krever tillatelse:

- endring av utvendig malingtype/farge, fjerning av eldre malinglag, overmaling av dekor og lignende
- vedlikehold av utvendig kledning som innebærer et betydelig omfang utskifting av råteskadet virke
- restaurering av vinduer der det er råteskader som innebærer betydelig innspunsing av nytt virke og forbedring/endring av tekniske løsninger

Eksempler på andre endringer som krever tillatelse:

- utskifting av bygningselementer, som utvendig panel, vinduer og ytterdører
- tildekking eller fjerning av eksisterende utvendige overflater
- oppsetting eller riving av innvendige lettvegger
- installering av våtrom eller kjøkken
- etablering av infrastruktur, rørføringer, ventiler etc.
- fasadeendringer
- oppføring av tilbygg
- tilbakeføring til tidligere dokumenterbar tilstand

Et overordnet prinsipp er at alle endringer om mulig skal gjøres reversible, slik at de i framtida kan la seg tilbakeføre. Endringer og tilføyelser skal kunne fjernes uten at bygningen blir forringet. I praksis kan dette eksempelvis innebære at nye skillevegger festes slik at de lett kan fjernes uten å sette merkbare spor.

Tilbakeføring

Når vernemyndighetene skal vurdere forslag til endringer, vil de ta hensyn til hvilken periode – eventuelt flere perioder – i bygningens historie som fredningen søker å bevare. Hvis det er foretatt endringer i nyere tid, kan det i noen få tilfeller være aktuelt å tilbakeføre bygningen til et tidligere eller opprinnelig utseende. Dette kan gjelde et helt eksteriør, deler av bygningen, enkelte rom eller mindre bygningsdeler og detaljer. Følgende premisser og forutsetninger bør ligge til grunn for at en tilbakeføring skal kunne vurderes:

- Det foreligger sikker, god og tilstrekkelig dokumentasjon (tegninger, fotografier eller lignende) av den opprinnelige situasjonen.
- Tilbakeføring basert på gjetting kan normalt ikke godtas.
- De nyere tilføyelsene som fjernes eller tildekkes, har relativt lav/underordnet verdi.
- Kulturminnet er ikke for sterkt endret. Hus som har fått ny takform, hovedvolum eller lignende bør bevares slik de er. Tilbakeføring av vindustyper og kledning på en bygning med intakt hovedform, kan derimot være aktuelt.

SVENNER FYRSTASJON

SPESIELL DEL

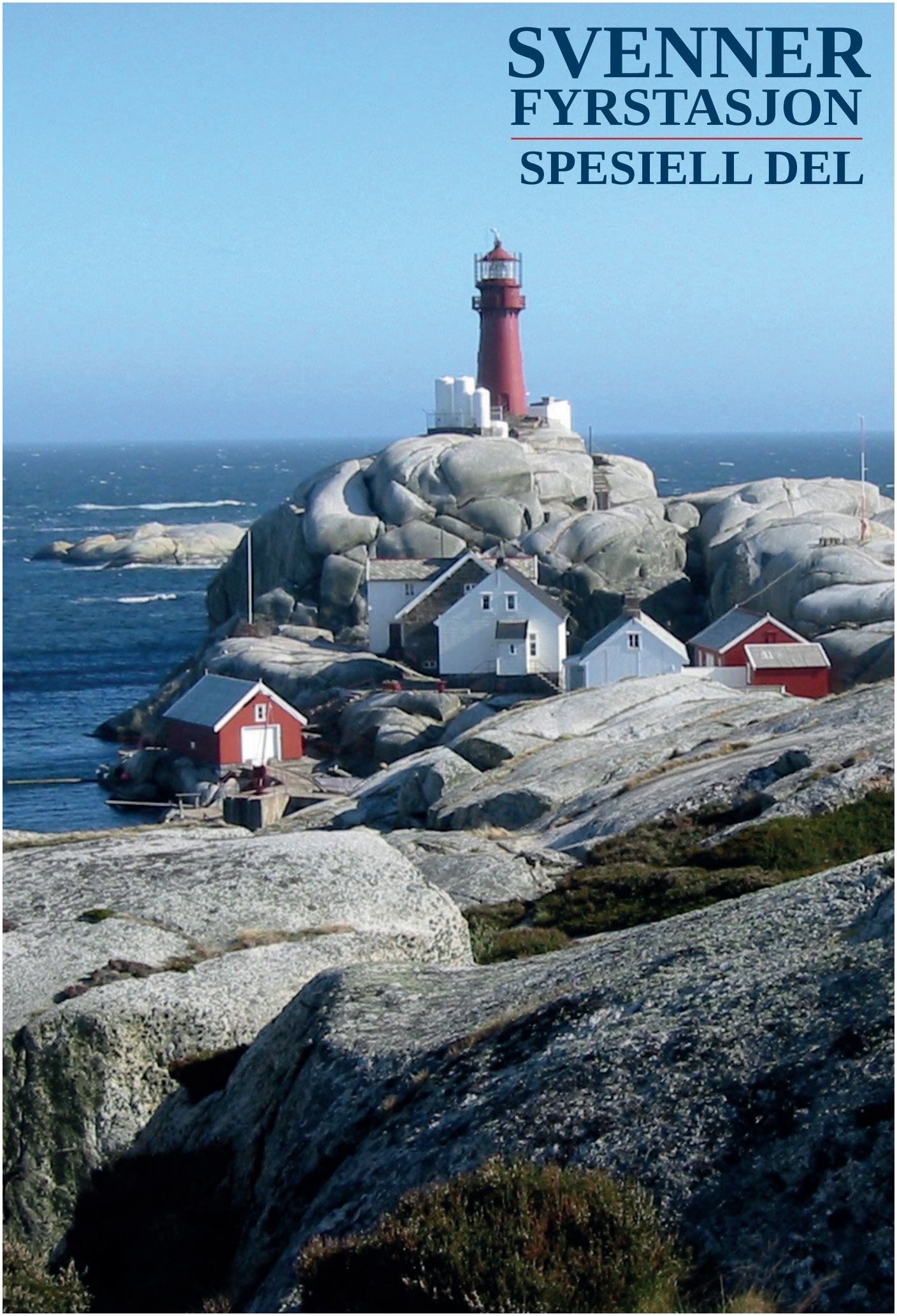

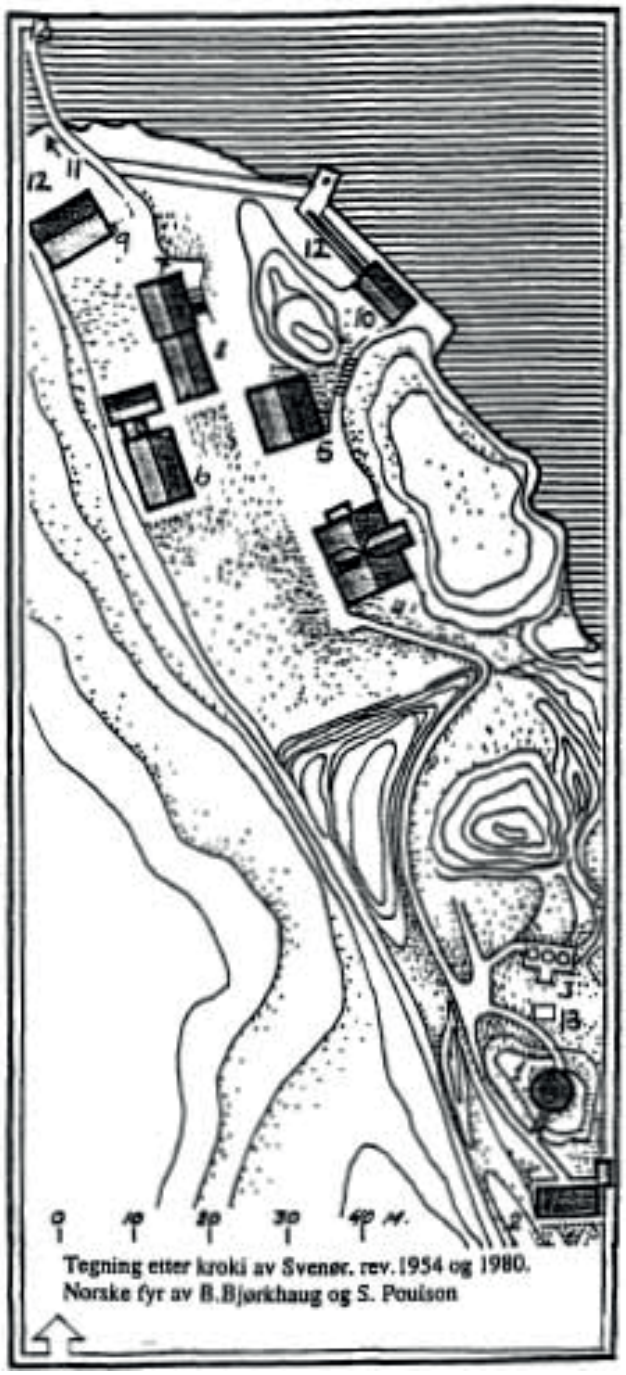

Under: Situasjonskartet er laget av Kystverket i 1954. Viser de ulike bygningenes bruk. Fargesymbolikk lagt til av SEK 2017.

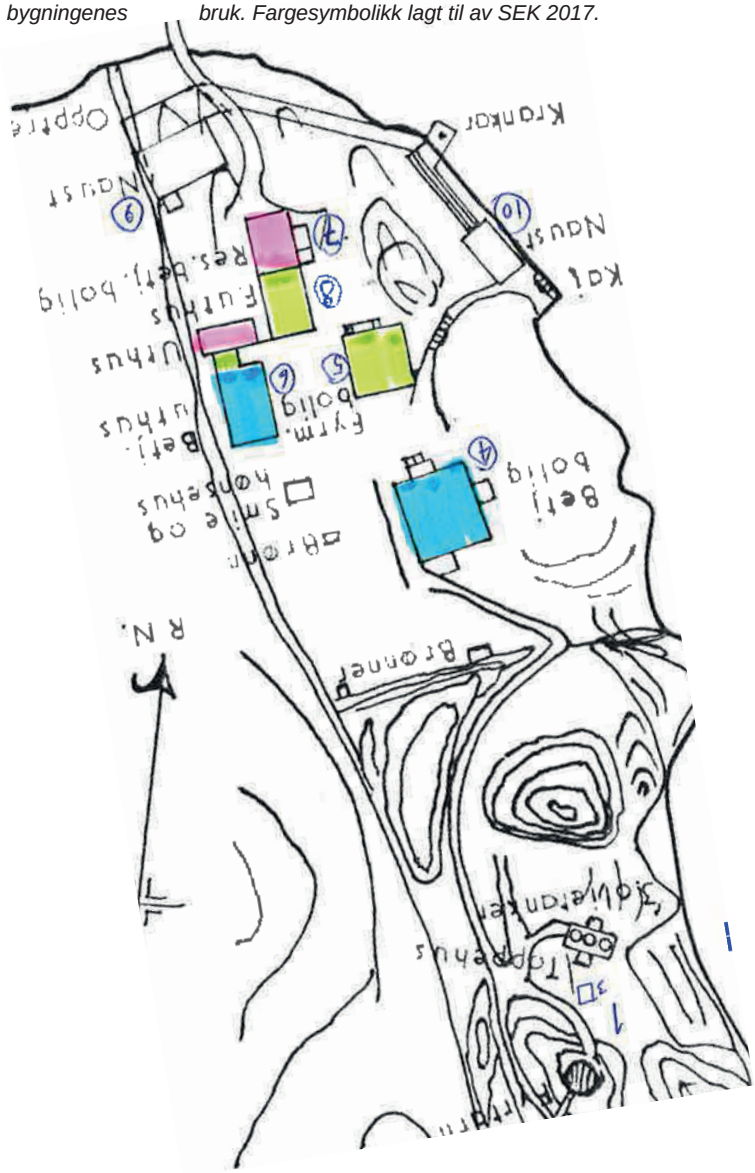

Situasjonskart
Hentet fra fredningsvedtaket.
Tegning: Sven Poulsson.

Kart over fredningsområdet ved Svenner fyrstasjon:

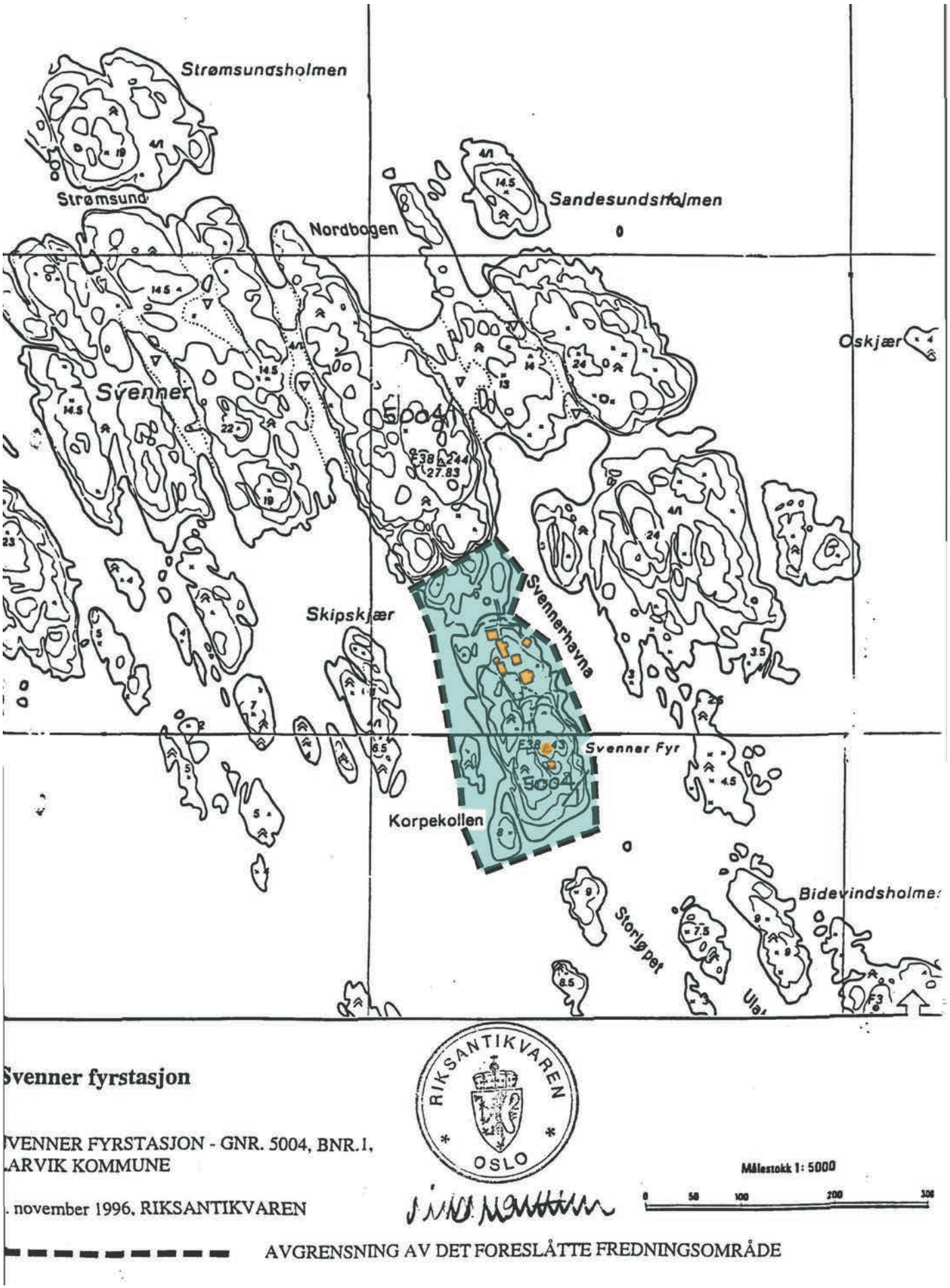

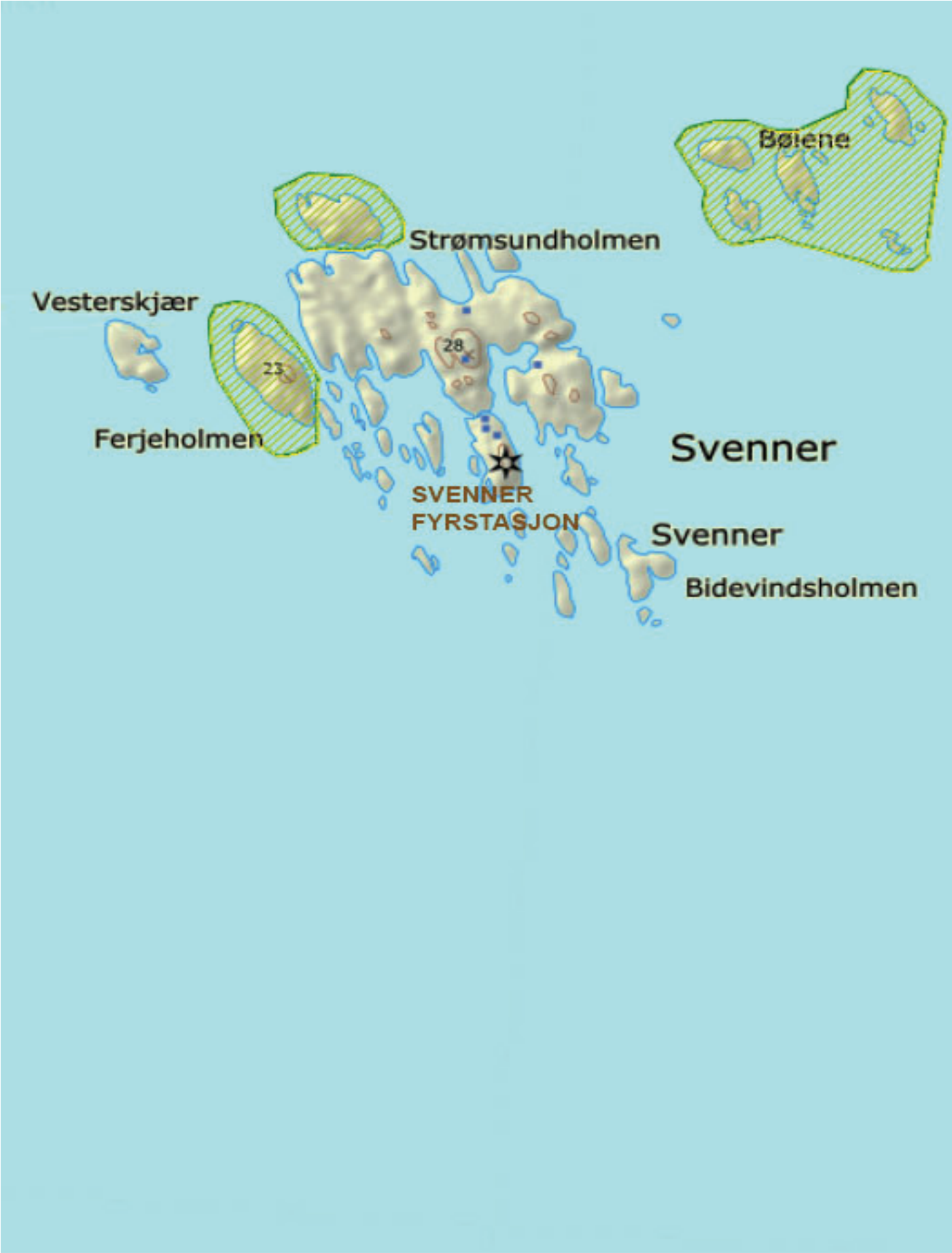

Kart som viser de tre fuglefredningsområdene rundt Svenner fyrstasjon.

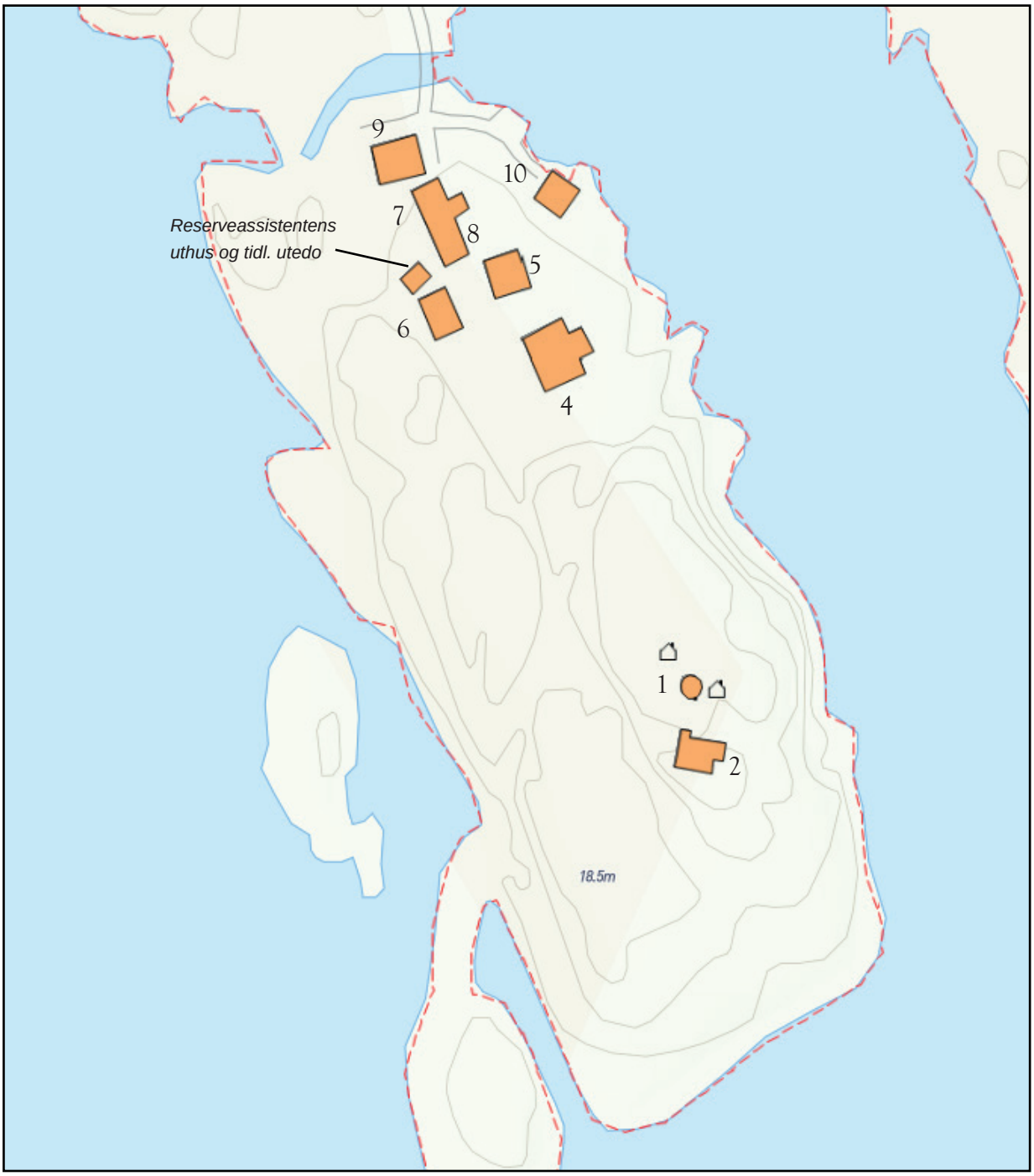

Oversikt over intakte bygninger på Svenner fyrstasjon.
Nummer refererer til fredningsvedtaket.

1. Fyrtårn
2. Maskinhus (tilbyggene utgår i fredningsvedtaket, se saksgang.)
4. Steinhus/bolig
5. Fyrvokterbolig
6. Uthus
7. Reserveassistentbolig
8. Uthus (bygget sammen med reserveassistentboligen)
9. Naust (nordre)
10. Naust (søndre, opprinnelig fyrvokterens naust)

Faktaopplysninger om Svenner fyrstasjon

Eiendomsinformasjon			
Opprettet		1874	
Fylke	Vestfold	Region	Kystverket Sørøst
Kommune		0709 Larvik	
Fyrlistenummer		041700	
Dato for fredningsvedtak		21. juli 1997	
Andre vernebestemmelser		Ingen andre vernebestemmelser. På naboøyene Strømsundholmen , Bølene og Ferjeholmen er det dyrefredningsområder, med verneplaner for sjøfugl, FOR FOR-2009-06-19-736/740/741. Fuglefredningen gjelder ikke øya Svenner, hvor fyrstasjonen er. Se kart side 11.	
Eiendom (kommunenr., gårdsnr., bruksnr.)		0709/5004/1	
Nummer i Askeladden	86448	Grunneier	Forsvaret / Bygningene eies av Kystverket.
Utleie		Svenner Fyr Kystled	

Oversikt over registrerte bygninger og konstruksjoner

Byggnr. i fredn. vedtaket	Bygnings-type	Bygg-status	GAB-nr.	Nummer i Aske-ladden	Verneklasse / §	Omfanget av fredningen
1	Fyrtårn	Intakt	17125089	86448-1	Klasse 1, kultur-minneloven § 15	Fredningen gjelder bygningens eksteriør og interiør.
2.	Maskin-hus	Intakt	162938673	86448-2	Kl. 1, kml § 15	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til hovedkonstruk-sjonen med opprinnelig plan-løsning.
4	Steinhus/ bolig	Intakt	162938665	86448-3	Kl. 1, kml § 15	Som i feltet over
5	Fyrvokter-bolig	Intakt	162938630	86448-4	Kl. 1, kml § 15	Som i feltet over
6	Uthus	Intakt	162938622	86448-5	Kl. 1, kml § 15	Som i feltet over
7	Reserve-assistent-bolig	Intakt	162938649	86448-6	Kl. 1, kml § 15	Som i feltet over
8	Uthus r.a.		162938649	86448-7	Kl. 1, kml § 15	Som i feltet over
9	Naust	Intakt	162938614	86448-8	Kl. 1, kml § 15	Som i feltet over
10	Naust f.v.	Intakt	162938606	86448-9	Kl. 1, kml § 15	Som i feltet over
	Det fredete området				Kl. 1, kml § 19	Fredningen etter § 19 omfatter et område avmerket på vedlagte kart datert 4. november 1996 og påført Riksantikvarens stempel, se side 10.

Litt om fyrstasjonens historikk	Før Svenner fikk fyr stod det et dagmerke på holmen. Fra 1794 var det losstasjon der. I den gode havna ble det også satt opp fortøyningsringer. Allerede i 1803 ble det tatt til orde for et fyr på Svenner. Men nærheten til Færder gjorde at forslaget ble avvist av de danske myndighetene, som mente det fantes andre steder mellom Færder og Lindesnes der fyrbehovet var større. Fyrdirektør Diriks avviste av samme grunn ideen da fyr på Svenner ble foreslått i 1867. Men denne gangen bevilget Stortinget penger mot Fyrdirektørens anbefaling og lyset i det nye tårnet ble tent 22. oktober 1874. Fyrtårnet og bolighuset var bygget av stein hugget av fanger på Akershus festning. Steinarbeidere fra Fredrikstad, som hadde vist godt håndlag på Torbjørnskjær, satte opp bygningene. I 1900 ble steintårnet på Svenner erstattet av et støpejernstårn. Stasjonen fikk også tåkesignal. Tåkesignalet var en kanon, en baklader som brukte ett kilo krutt per signal. Den var dyr i drift og man fikk bare til et skudd per tiende minutt. Svenner er det eneste norske fyret som har hatt et slikt tåkesignal. Kanonen ble erstattet av et diafonanlegg i 1931. Tåkekanonen fra 1900 finnes på Norsk Maritimt museum. Svenner var hjem for flere familier. Mye av maten skaffet fyrfolket ved jordbruk, husdyrhold, jakt og fiske. Den fine havna ved fyret er et yndet utfartssted for båtfolk, men den kan være vanskelig å komme inn til ved visse værtyper. Svenner ble avbemannet i 2002. *På Svenner fyr hadde de stilt opp en kanon som ble fyrt av hver gang tåka kom. Ett smell hvert 10. minutt.* *Foto: Norsk Maritimt Museum*
Vernestatus	Fyrstasjonen er fredet etter kulturminneloven §15 (bygninger) og §19 (området).
Formålet med fredningen	Formålet med fredningen av Svenner fyrstasjon er å bevare et kulturhistorisk verdifullt anlegg. Fredningen av bygningene og øvrige anleggselementer skal sikre anleggets hoved-struktur, terrengtilpassing, volum, materialbruk, overflater og detaljering, samt teknisk utstyr knyttet til fyrdriften. Formålet er videre å bevare romstruktur, bygningsdeler og detaljer i interiøret som inngår i fredningen. Fredningen av området rundt bygningene foreslås for å bevare anleggets virkning i landskapet gjennom å opprettholde anleggets karakter, slik det framstår med vei, trapper, bro og landinger.
Fra Riksantikvarens frednings-begrunnelse	Svenner fyrstasjon har stor miljøbetydning med sin fine beliggenhet i det kuperte landskapet i skjærgården utenfor søndre Vestfold. Svenner fyrstasjon er således et identitetsskapende element. Anlegget har bygningshistorisk stor grad av autentisitet. De enkelte bygningene har gjennomgått noen forandringer, men plasseringen og form er i hovedtrekk bevart. Fyrstasjonen har fått sin form og plassering ut fra sin funksjon og er et viktig historiefortellende element som i tillegg har betydelig estetisk verdi. Fyrtårnet i støpjern og steinhuset som er tilhugget på Slaveriet på Akershus festning skiller seg ut som interessante enkeltelementer. Svenner fyrstasjon har nærings- og sosialhistorisk verdi også utover selve fyrdriften. Anlegget er et eksempel på et familiebetjent fyr, med opptil flere familier bofast samtidig.
Fyrstasjonens egenart, sårbarhet og tålegrense	Svenner fyrstasjon er et kystfyr som ligger på øya Svenner utenfor Stavern. Boligene og naustene utgjør et intimt tun. Fyrtårnet og maskinhuset ligger høyt, men boligene og uthusene ligger lunt skjermet av knauser mot vest. Havna på Svenner er trygg, men det er lite bryggeplass på fyrstasjonen, noe som gir en viss begrensning av bruken.
Kystverkets føringer for ny bruk og videre utvikling	Svenner fyrstasjon har i mange år fungert som kystledhytte. Det er naturlig å tenke seg en videreføring av nåværende ny bruk av fyrstasjonen.

Bygningspresentasjoner: FYRTÅRNET

Bygningens navn	Fyrtårn
Nummer i Askeladden	86448-1
GAB nr.	17125089
Byggnr. i fredn.vedtak	1
Byggeår	1900
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Fyrtårn
Fredningsomfang	Eksteriør og interiør
Navigasjonsinstallasjon	2. ordens linse

Bygningsbeskrivelse	Støpejernstårnet står på et fundament av huggen stein. Fyrtårnet er 18.7 meter høyt og er rødmalt. Inngangsdøren er en dobbelt, rødmalt tredør med kraftige lister i støpejern rundt. I hver etasje har tårnet 2 vinduer med røde støpejernsrammer. Tårnet er omkranset av 2 gallerier i jern, det øverste rundt lyktehuset og det andre en etasje nedenfor.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Betong på fjell 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Støpejern 7. Ytterdører: To-fløyet fyllingsdør med 2 fyllinger i hver. 8. Vinduer: Støpejern med 3 glass i høyden. I fyrlykta: store rektangulære glass i støpejernsramme. 9. Tak: Kjegletak i metallplate 10. Taktekking: Metallplate 11. Takrenner og nedløp: Integrert i takplaten. 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med malt trepanel 16. Etasjeskiller: Tregulv på jernbjelker. Øverst: jernplater. 17. Innvendige trapper: Delvis lukkete jerntrapper. Malt røde 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Naturlig ventilasjon med ventilhetter / lyre i topp. 20. Galleri og balkong: Støpejernsgalleri.
Endringshistorikk	Fyret er autentisk mht innredning og utstyr.
Retningslinjer for videre utvikling	Det er verken nødvendig eller ønskelig med bygningsmessige endringer av fyrtårnet. Det skal ikke være adgang til selve navigasjonsinstallasjonen for andre enn Kystverkets personell.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper. Endring av eksisterende eller montering av ny fast innredning / installasjon er søknadspliktig. Dette gjelder også i forbindelse med Kystverkets egen virksomhet.

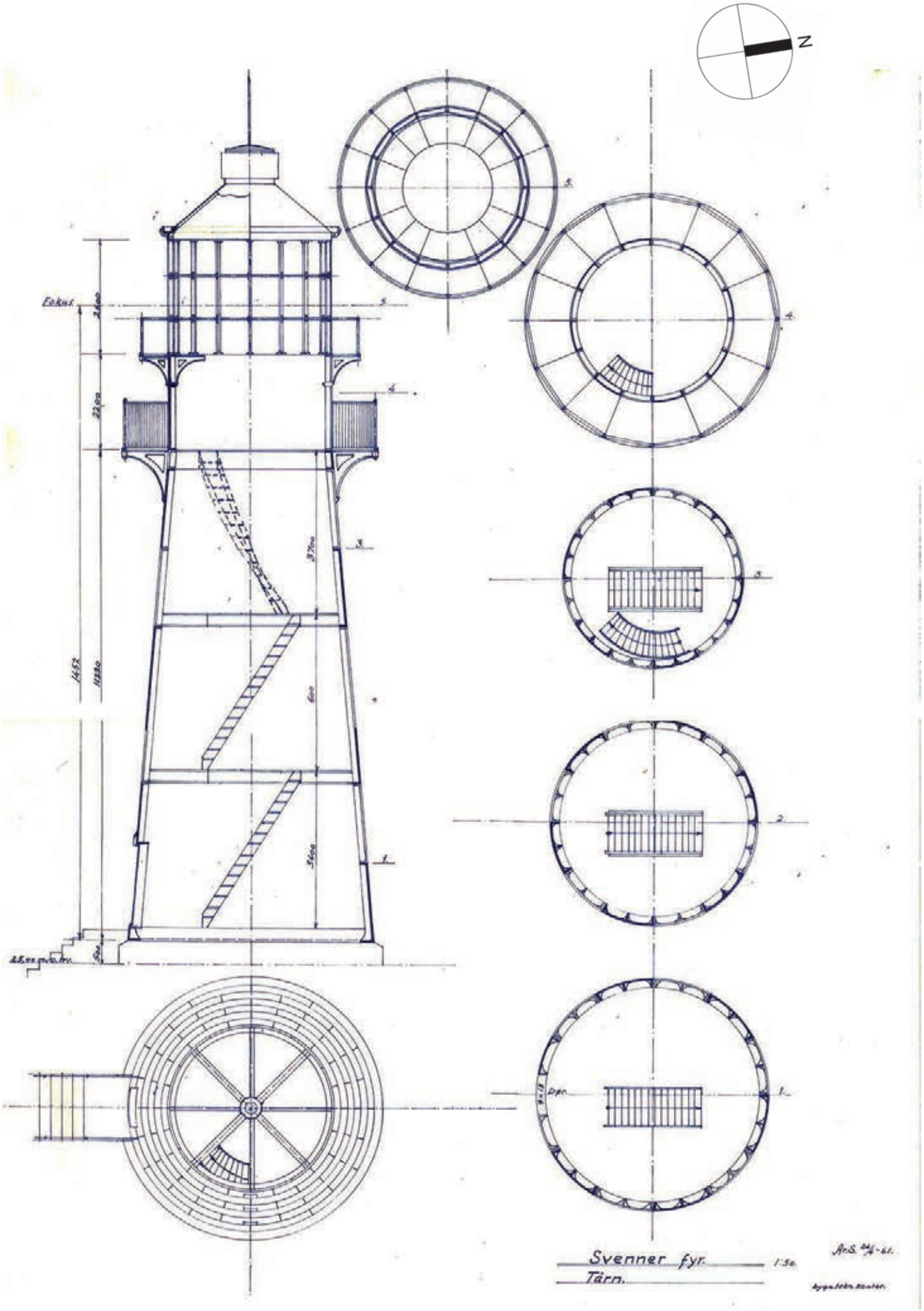
N
Fokus
Svenner fyr.
Tårn.
1:50.

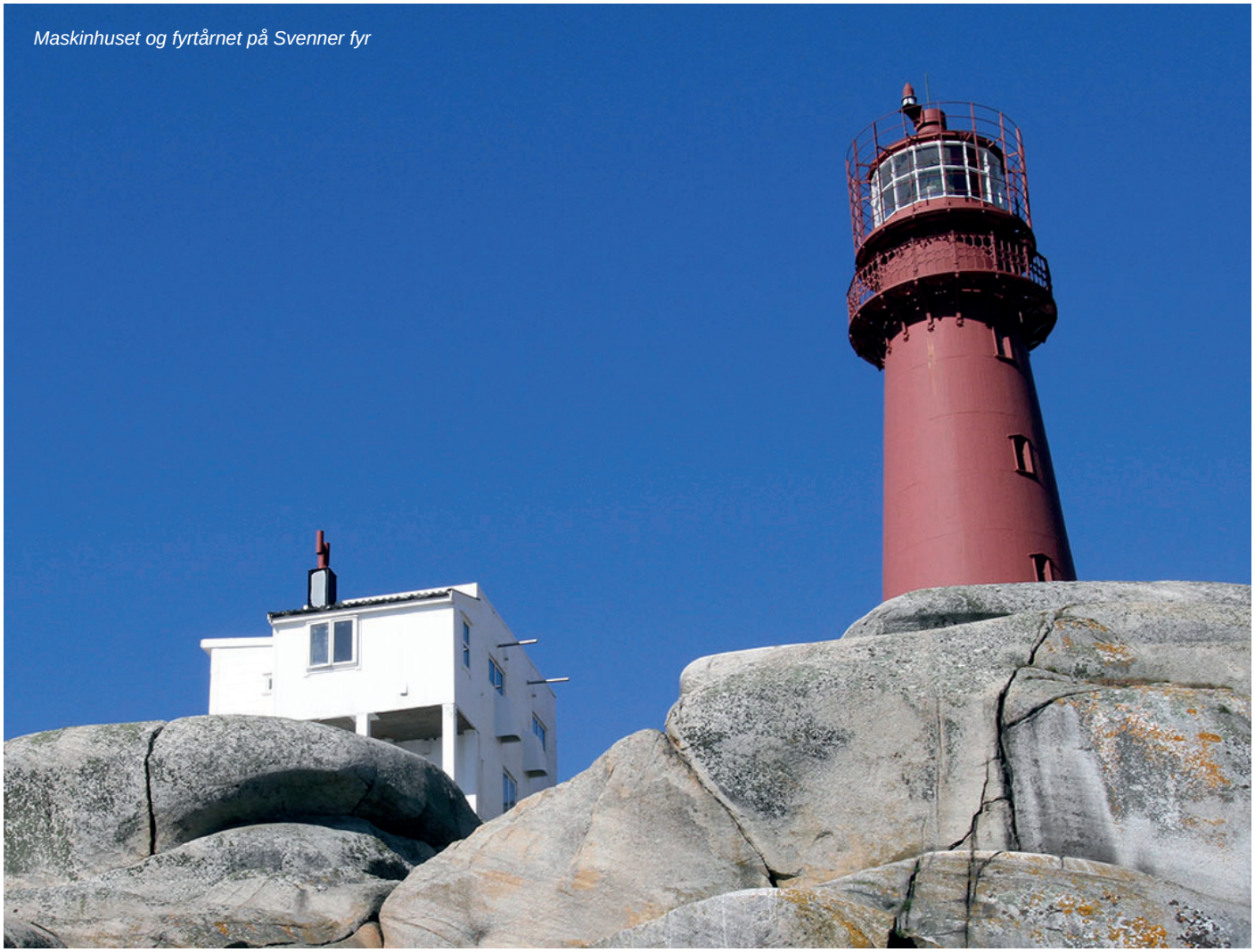

Maskinhuset og fyrtårnet på Svenner fyr

Inngang mot syd

Nedre nivå

Ståltrapp og vindu i støpejern

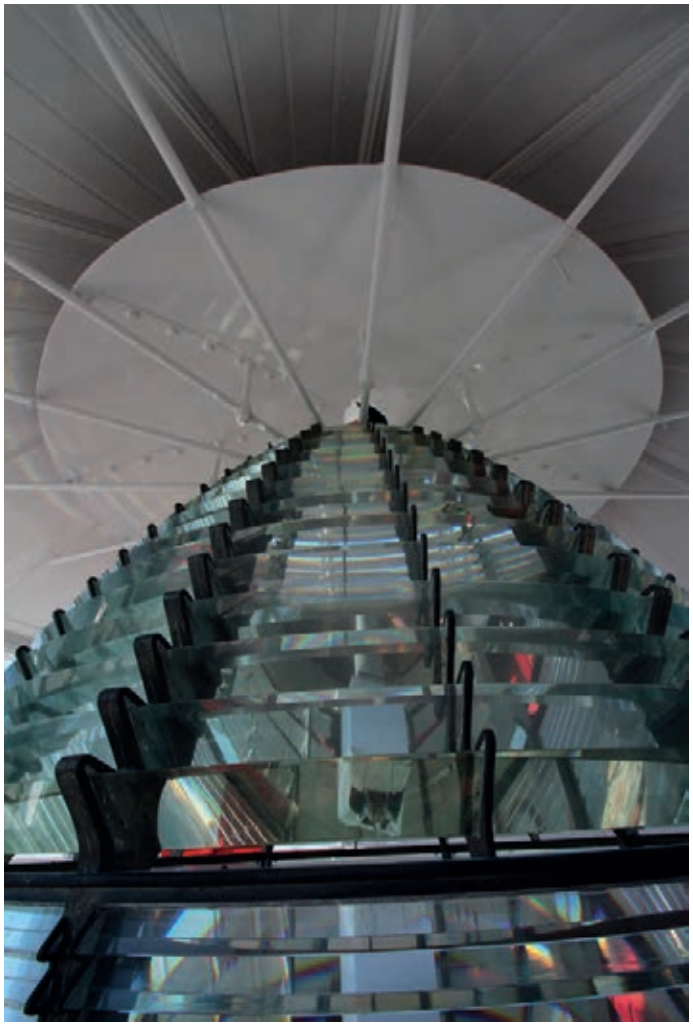

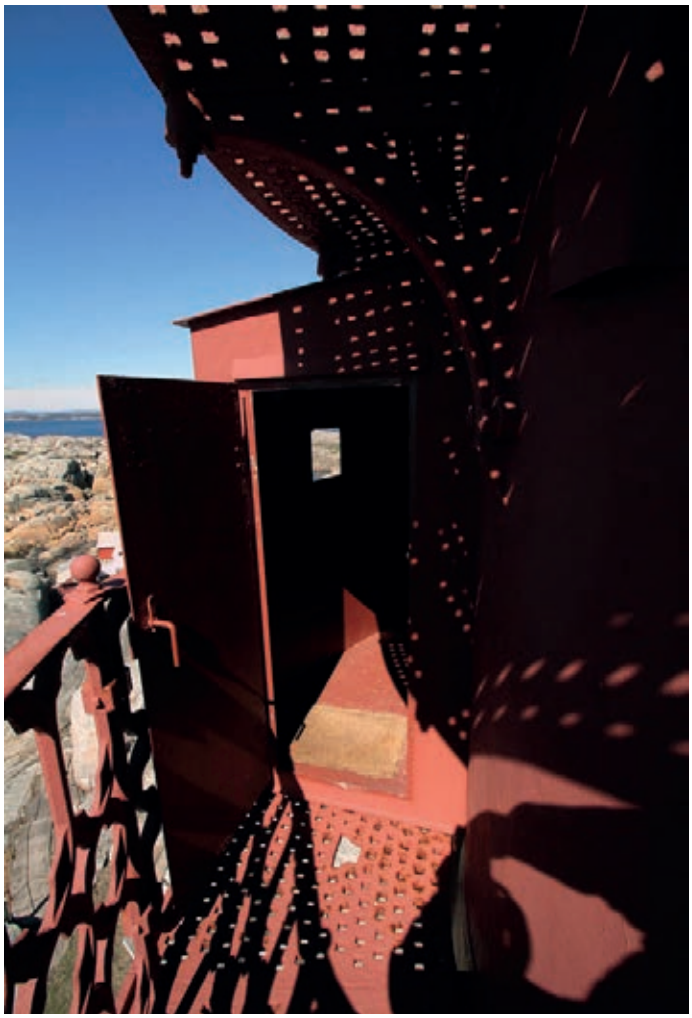

Topp: Opp i lyktehuset, linse i glass og messing, vindusrammer av støpejern.
Under: Galleriet med en praktfull utsikt.

MASKINHUS

Bygningens navn	Maskin/diafonhuset
Nummer i Askeladden	86448-2
GAB nr.	162938673
Byggnr. i fredn.vedtak	2
Byggeår	1931
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Maskin- og diafonhus
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til hovedkonstruksjonen med opprinnelig planløsning.

Maskinhuset sett mot sydøst

Bygningsbeskrivelse	Maskin/diafonhuset er i betong med delvis flatt og delvis pulttak. Betongveggene er hvitmalte, og taket er tekket med papp. På et tilbygg ved siden av hovedhuset er taket tekket med bølgeblikk. Vinduene er kvadratiske med stålrammer.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Betong på fjell 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Støpt betong 7. Ytterdører: Ramtredører med trekledning. 8. Vinduer: 2-fags sidehengslete funkisvinduer med varevindu 9. Tak: Flatt betongtak 10. Taktekking: Papp 11. Takrenner og nedløp: Integrert i taket 12. Beslag: Gesimsbeslag 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med plater 16. Etasjeskiller: Støpt betong 17. Innvendige trapper: Støpt betong 18. Piper og ildsteder: Ovn i vaktrom. 1 pipestokk, murt og pusset. 19. Luker og ventilasjon: Små og store ventilhetter i yttervegg. 20. Galleri og balkong: Ingen
Endringshistorikk	Enkelte vinduer er skiftet, og et lite tilbygg med vindfang er kommet til i ettertid.
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er idag primært i tjenstlig bruk av Kystverket, men vil på sikt kunne benyttes til andre formål ved overgang til annen teknologi. Leietaker har idag adgang til deler av maskinhuset.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.

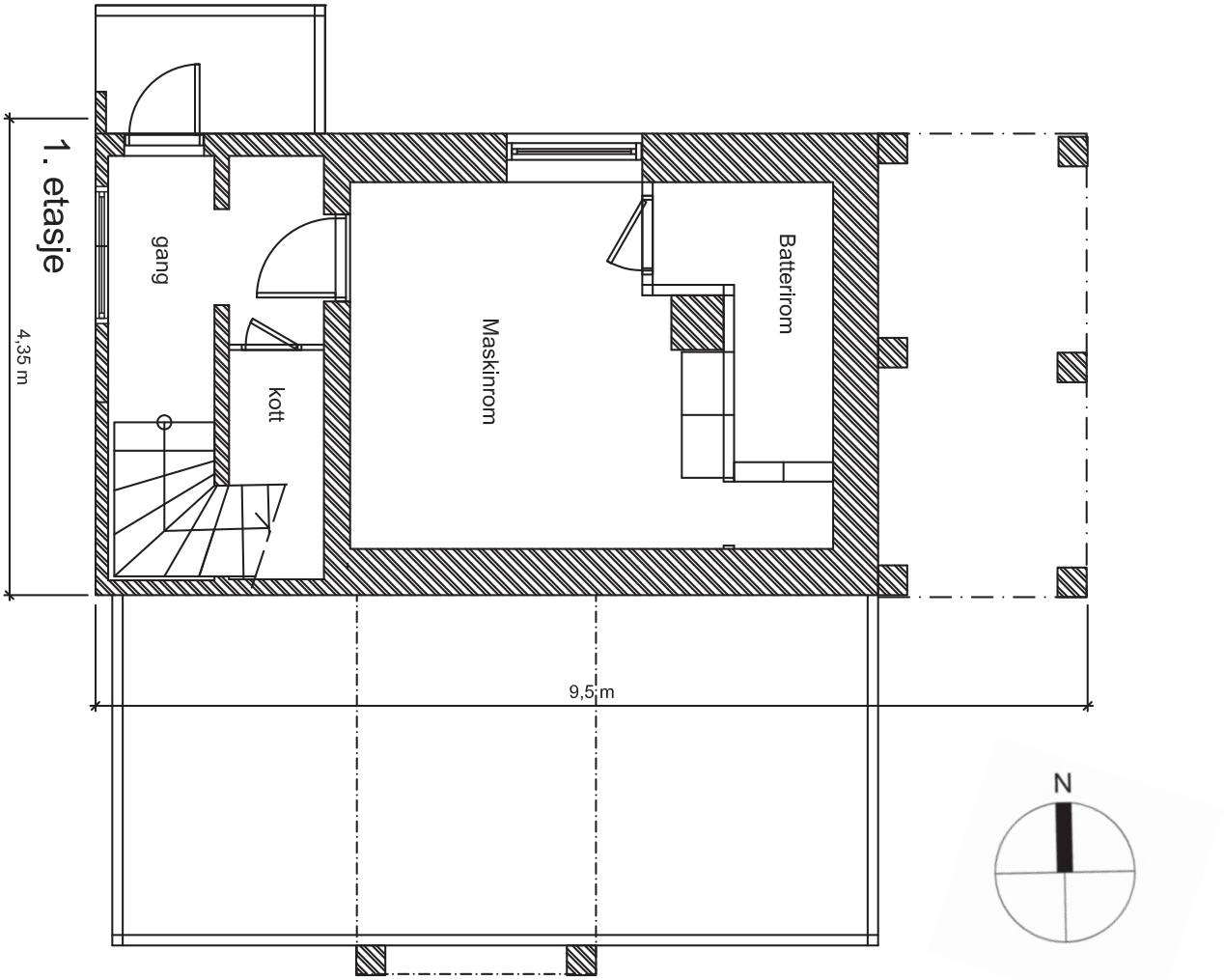
1. etasje
gang
kott
Maskinrom
Batterirom
4,35 m
9,5 m
N

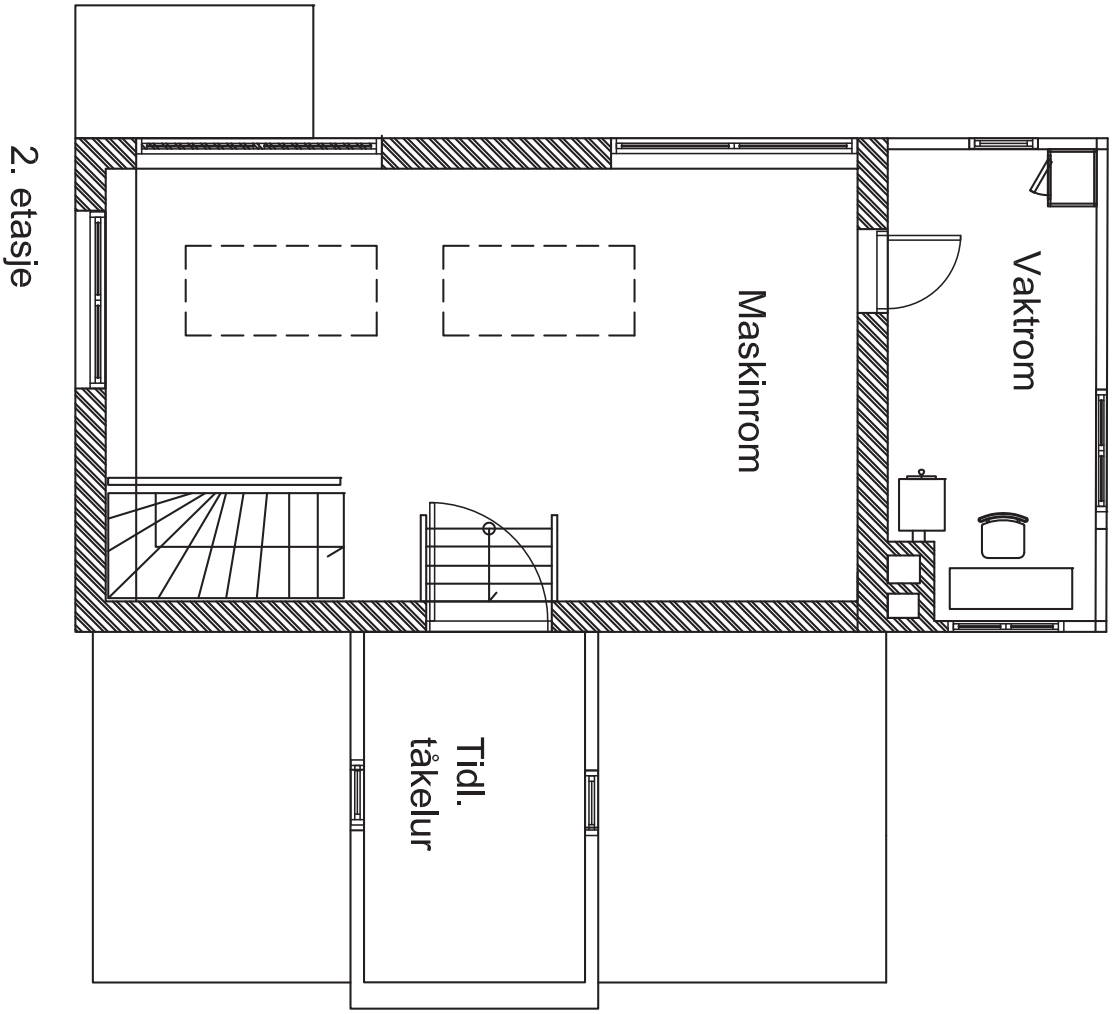
2. etasje
Maskinrom
Vaktrom
Tidl.
tåkelur

Fasadehjørne mot sydvest

Fasade mot syd

Fasadehjørne mot sydøst

Fasade mot vest

Fasadehjørne mot nordvest

Fasade mot nord

Fasade mot øst

Maskinhuset fra ulike vinkler

Over: Fra maskinrommet i 2. etasje

Over: Fra 1. etasje, maskinrom

Over: Rom for tåkelur

Over: Vaktrommet i 2. etasje

Gang i 1. etasje

Batterirom i 1. etasje

Steinhus / bolig

Bygningens navn	Steinhus / bolig
Nummer i Askeladden	86448-3
GAB nr.	162938665
Byggnr. i fredn.vedtak	4
Byggeår	1874
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Bolig
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.

Bygningsbeskrivelse	Steinhuset er bygget i huggen stein fra Slaveriet på Akershus festning. Huset har saltak med stort takutstikk og synlige profilerte sperreender. Huset har i tillegg 2 tilbygg og 1 kvist som har bindingsverkskonstruksjon. Kvisten og tilbygget med trapp til 2. etasje har saltak, mens tilbygget til 1. etasje har pulttak. Veggene på kvisten og tilbyggene er kledd med stående, hvitmalt panel. Taket på hele huset er tekket med rutehelleskifer. Vinduene er hovedsakelig tofags med krysspost med unntatt av 3 enfags vinduer og 1 tofags vindu på nordveggen, 2 tofags vinduer på østveggen og 1 tofags vindu på vest-veggen. Alle krysspostvinduene ble skiftet ut på 1950-tallet. Vinduene og vindskiene er malt hvite.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Naturstein 3. Grunnmur: Naturstein 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Naturstein 7. Ytterdører: Panelte ramtredør / teak, utvendig hvitmalt; Labank til kjeller. 8. Vinduer: 2 og 4-fags sidehengslete trevinduer, opprinnelig krysspost 9. Tak: Saltak 10. Taktekking: Rektangulær diagonalstilt skifer 11. Takrenner og nedløp: Sinkrenner 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Tømmer / Bindingsverk med trekledning 16. Etasjeskiller: Trebjelkelag 17. Innvendige trapper: Lukkete tretrapper, malt 18. Piper og ildsteder: 2 pipestokker 19. Luker og ventilasjon: Naturlig ventilasjon, enkelte ventilhetter i yttervegg
Endringshistorikk	Mindre tilbygg er kommet til i ettertid, likeså er vinduene skiftet.
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er godt egnet til ny bruk.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.

Plan 2. etasje

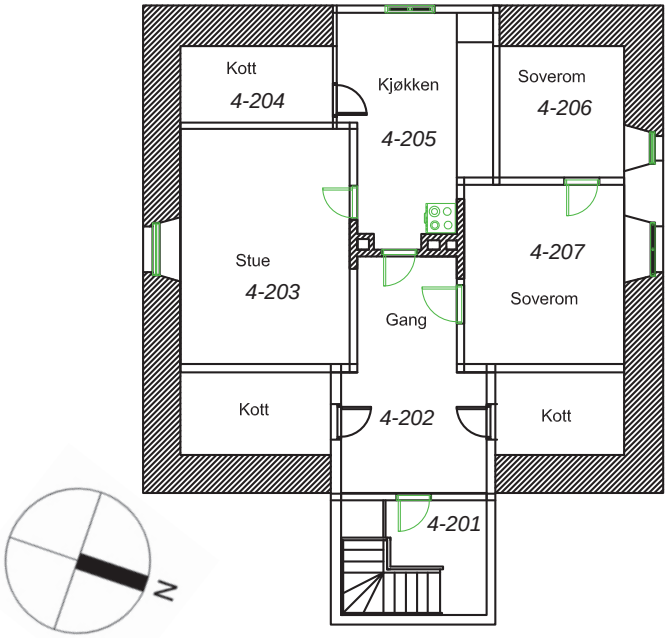

Plan 1. etasje

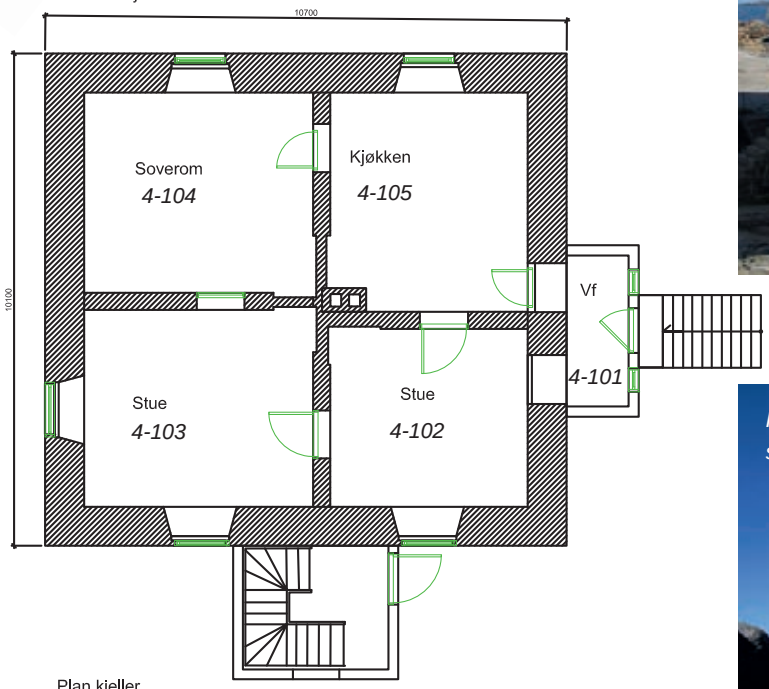

Plan kjeller

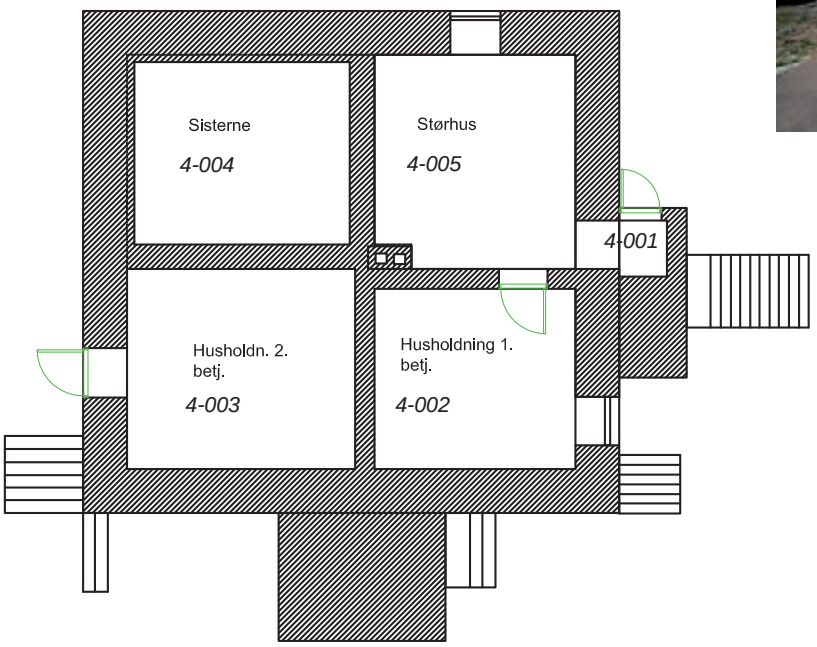

Fasade mot øst

Inngang mot nord

Inngang til kjeller

Over: fra 1. etasje i kvisten, rom 4-101.

I kvisten, 2. etasje

Kjøkken i 2. etasje, rom 4-205

Overnattingssrom i 1. etasje, rom 4-102

Soverom i 2. etasje, rom 4-207

Stue i 2. etasje, 4-203

Kjøkken i 1. etasje, rom 4-105

Soverom i 1. etasje, rom 4-104

Kjellerrom og materiallager

Vindu mot vest

FYRVOKTERBOLIG

Bygningens navn	Fyrvokterbolig
Nummer i Askeladden	86448-4
GAB nr.	162938630
Byggnr. i fredn.vedtak	5
Byggeår	Ukjent
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Fyrvokterbolig
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.

Fasade mot vest

Bygningsbeskrivelse	Fyrvokterboligen har grunnmur i huggen stein. Huset har reisverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med hvite eternittplater med underliggende trepanel. Taket er tekket med ny, svart betongtakstein. Vinduene er to-fags med og uten krysspost med unntak av 3 enfags vinduer på nordveggen, 1 tre-fags vindu på østveggen og 1 enfags vindu på vestveggen. Kjellervinduene er opprinnelige med småruter i stålramme. Alle vinduene er malt hvite.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Betong / Naturstein på fjell 3. Grunnmur: Naturstein 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Reisverk 7. Ytterdører: Panelt ramtre 8. Vinduer: To rams og fire rams krysspostvinduer, sen-empire 9. Tak: Saltak 10. Taktekking: Sort betongstein 11. Takrenner og nedløp: Plast, lys grå 12. Beslag: Vannbordbeslag ved vindskier 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk 16. Etasjeskiller: Trebjelkelag 17. Innvendige trapper: Lukket tretrapp, malt 18. Piper og ildsteder: 1 pipestokk, murt og pusset 19. Luker og ventilasjon: Flere ventilhetter i ytterveggene
Endringshistorikk	Ny taktekking, beslag over vindskier, takrenner skiftet.
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er godt egnet til ny bruk.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.

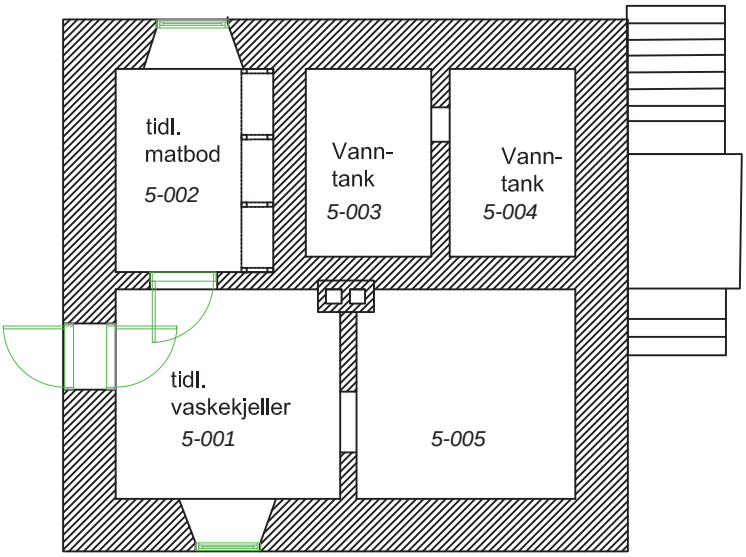

Plan kjeller

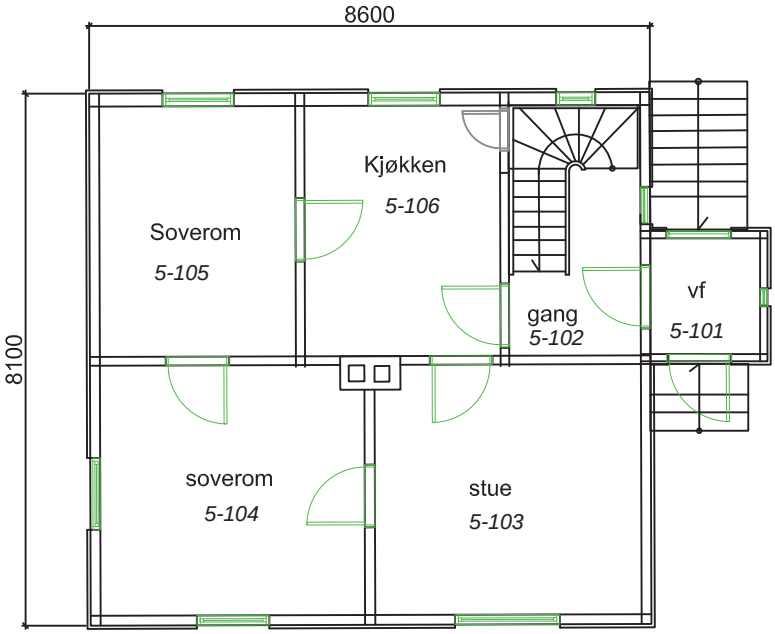

Plan 1. etasje

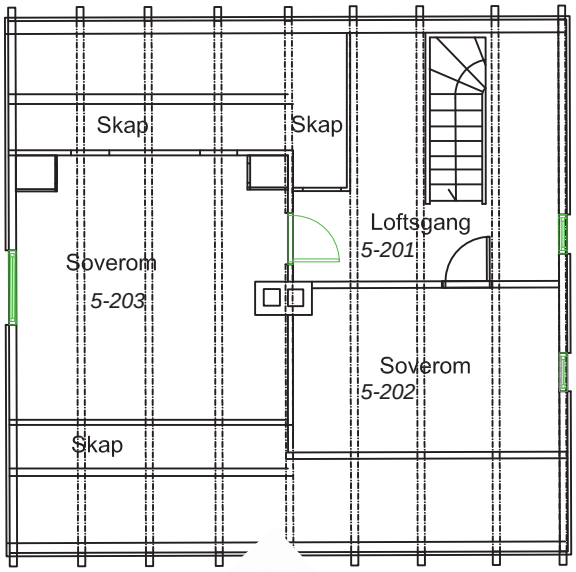

Plan loft

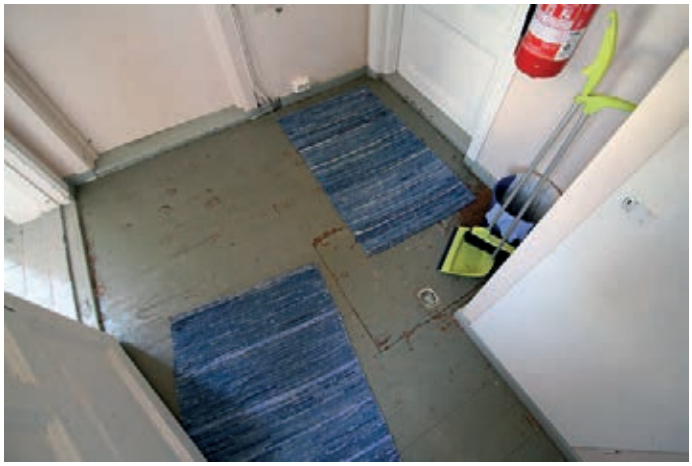

Over: Vindfang, 5-101, med flere utganger for all slags vær.

Under: Blikk gjennom fra gang 5-201 til soverom 5-203.

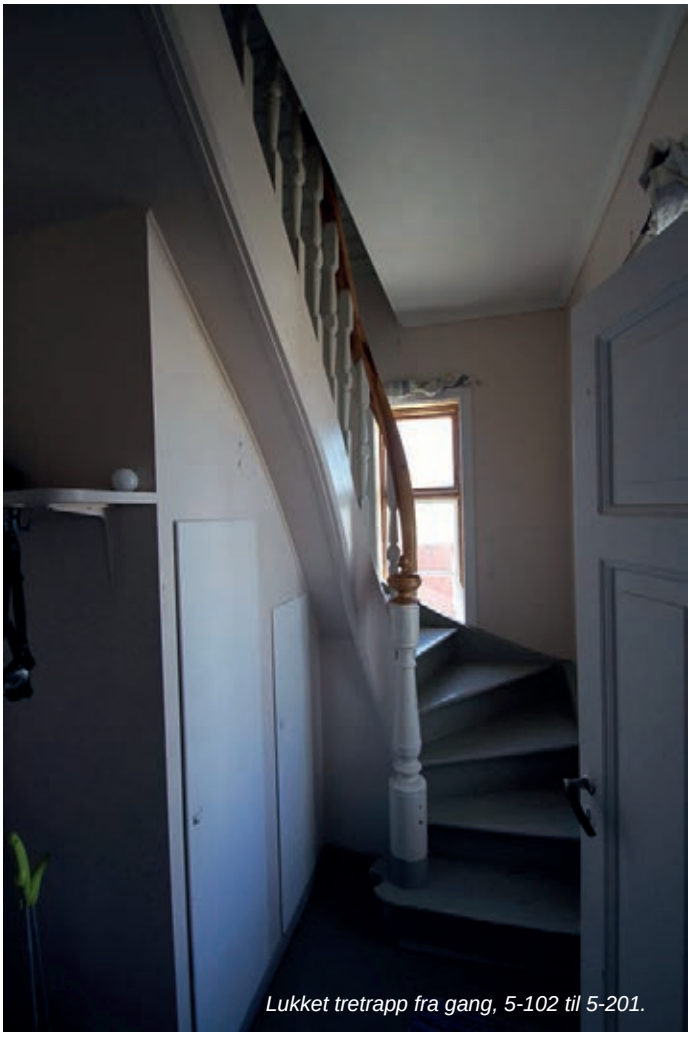

Lukket tretrapp fra gang, 5-102 til 5-201.

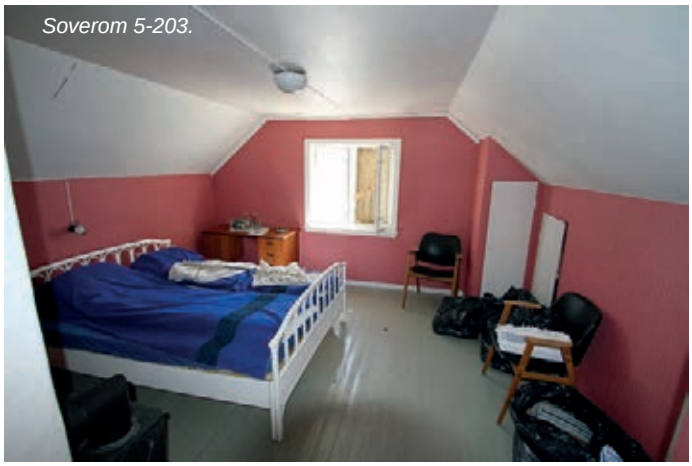

Soverom 5-203.

Under: Tidligere vaskekjeller, 5-001.

Under: Tidligere matbod, 5-002.

Over: Soverom 5-203 på loftet.

Over: Soverom nr 2 på loftet, 5-202.

Over: Soverom 5-105
Under: Soverom 5-104

Over: Soverom 5-104.

Over: Stue 5-103.
Under: Samme stue

Til høyre: Fra kjøkkenet, 5-106.
Under: Kjøkkenet, sett fra en annen vinkel.

UTHUS

Bygningens navn	Uthus
Nummer i Askeladden	86448-5
GAB nr.	162938622
Byggnr. i fredn.vedtak	6
Byggeår	Ukjent
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Uthus
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.

Bygningsbeskrivelse	Uthuset har grunnmur i huggen stein. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med rødmalt, stående trepanel. Taket er tekket med lappskifer. I nordenden har huset et lite tilbygg med pulttak hvor taket er tekket med bølgeeternitt. På østveggen har huset en hvit, dobbelt dør. Uthuset har enkle, ettfags vinduer med unntak av 1 tofags vindu på vestveggen. Vinduene og vindskiene er malt hvite.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Naturstein på fjell 4. Utvendige trapper og ramper: Naturstein 5. Gulv på grunn: Tregulv 6. Yttervegger: Bindingsverk med stående trekledning 7. Ytterdører: Labank 8. Vinduer: Enkle trevinduer med sprosser 9. Tak: Saltak med sperrebind 10. Taktekking: Dråpeskifer (kinesisk) 11. Takrenner og nedløp: Lys grå plastrenner og nedløp 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med trekledning 16. Etasjeskiller: Tre bjelkelag 17. Innvendige trapper: Trestige 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Naturlig
Endringshistorikk	Taktekking skiftet 2010/11.
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er godt egnet til ny bruk.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.

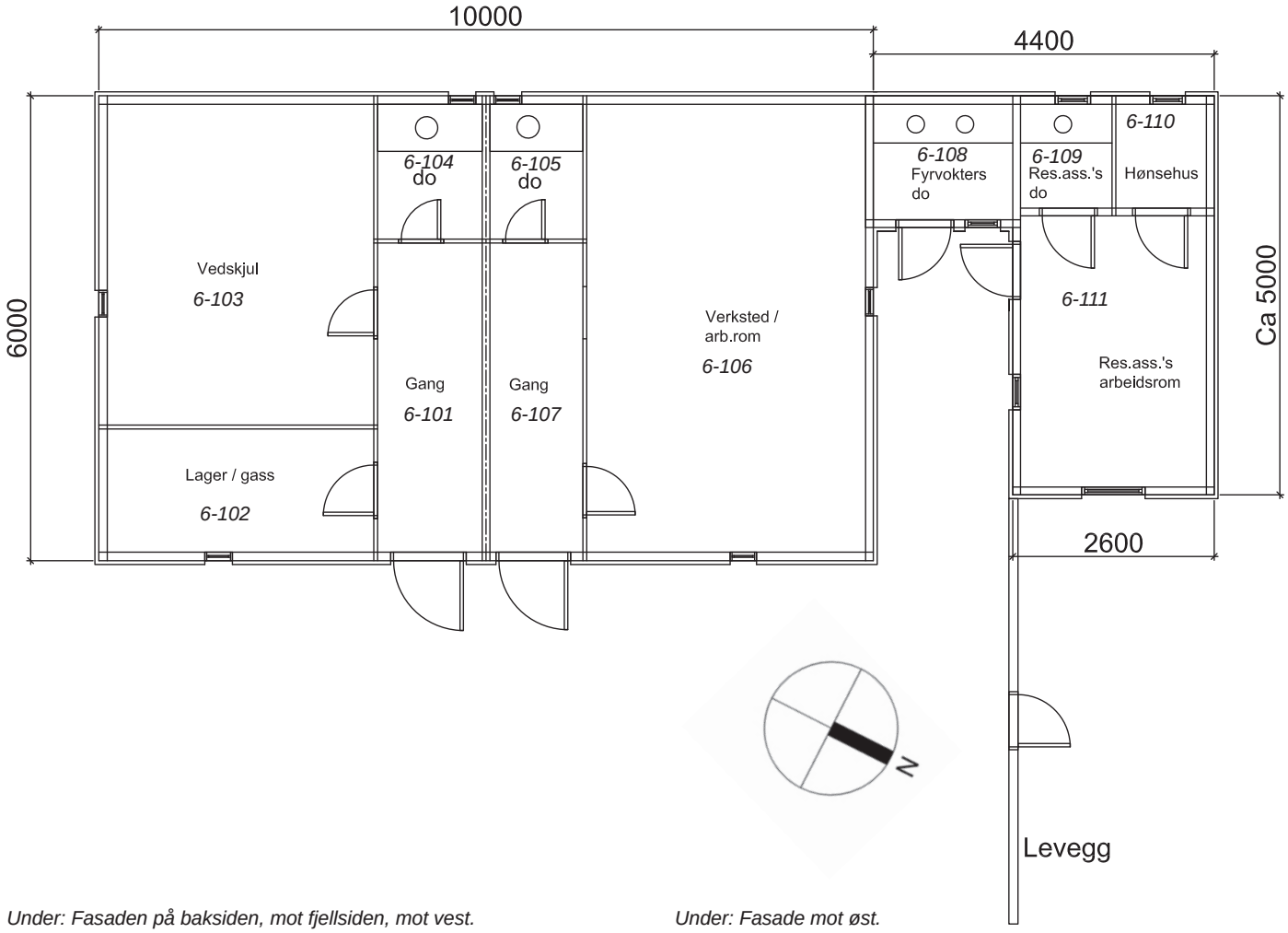

Under: Fasaden på baksiden, mot fjellsiden, mot vest.

Under: Fasade mot øst.

Under: Sydfasaden under oppussing.

Over: Detalj fra hjørne på sydveggen.
Under: Gang 6-101.

Under: Fra verksted / arbeidsrom...

Over: Do, rom 6-105.
Under: Gang 6-107.

Over: Verksted / arbeidsrom 6-106

Under: Fra Vedskjul 6-103.

Under: Fra loftsrommet over uthuset.

Innsmettet mellom bygningene leder til fyrvokterens og reserveassistentens doer.

Inn til reserveassistentens uthus

Fasade mot øst

Mot vest

Fasade mot nord

Under og nederst: Arbeidsrom / uthus for reserveassistent, rom 6-111

Under: Fyrvokterens do, rom 6-108

Fasade mot vest, detalj

RESERVEASSISTENTBOLIG

Bygningens navn	Reserveassistentbolig
Nummer i Askeladden	86448-6
GAB nr.	162938649
Byggnr. i fredn.vedtak	7
Byggeår	Ukjent
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Reserveassistentbolig
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.

Bygningsbeskrivelse	Reserveassistentboligen har grunnmur i huggen stein og betong. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med stående, hvitmalt panel. Taket er tekket med lappskifer. Vinduene er tofags med sprosser med unntak av 1 enfags vindu på østveggen. Vinduene og vindskiene er malt hvite. Det er 2 piper på huset. I 1950 årene fikk huset et 20 m² tilbygg på gavlveggen mot nord.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Betong på fjell 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Bindingsverk med trekledning 7. Ytterdører: Panelt og isolert ramtredør med trekledning 8. Vinduer: Tofags og enfags med sprosser 9. Tak: Saltak med sperrebind 10. Taktekking: Dråpeskifer, kinesisk 11. Takrenner og nedløp: Lys grå plast 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med trepanel 16. Etasjeskiller: Bjelkelag 17. Innvendige trapper: Åpen trestige 18. Piper og ildsteder: 2 murte og pussete pipestokker 19. Luker og ventilasjon: Naturlig ventilasjon og mindre ventilhetter i yttervegger
Endringshistorikk	Taktekking lagt om.
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er godt egnet til ny bruk.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.

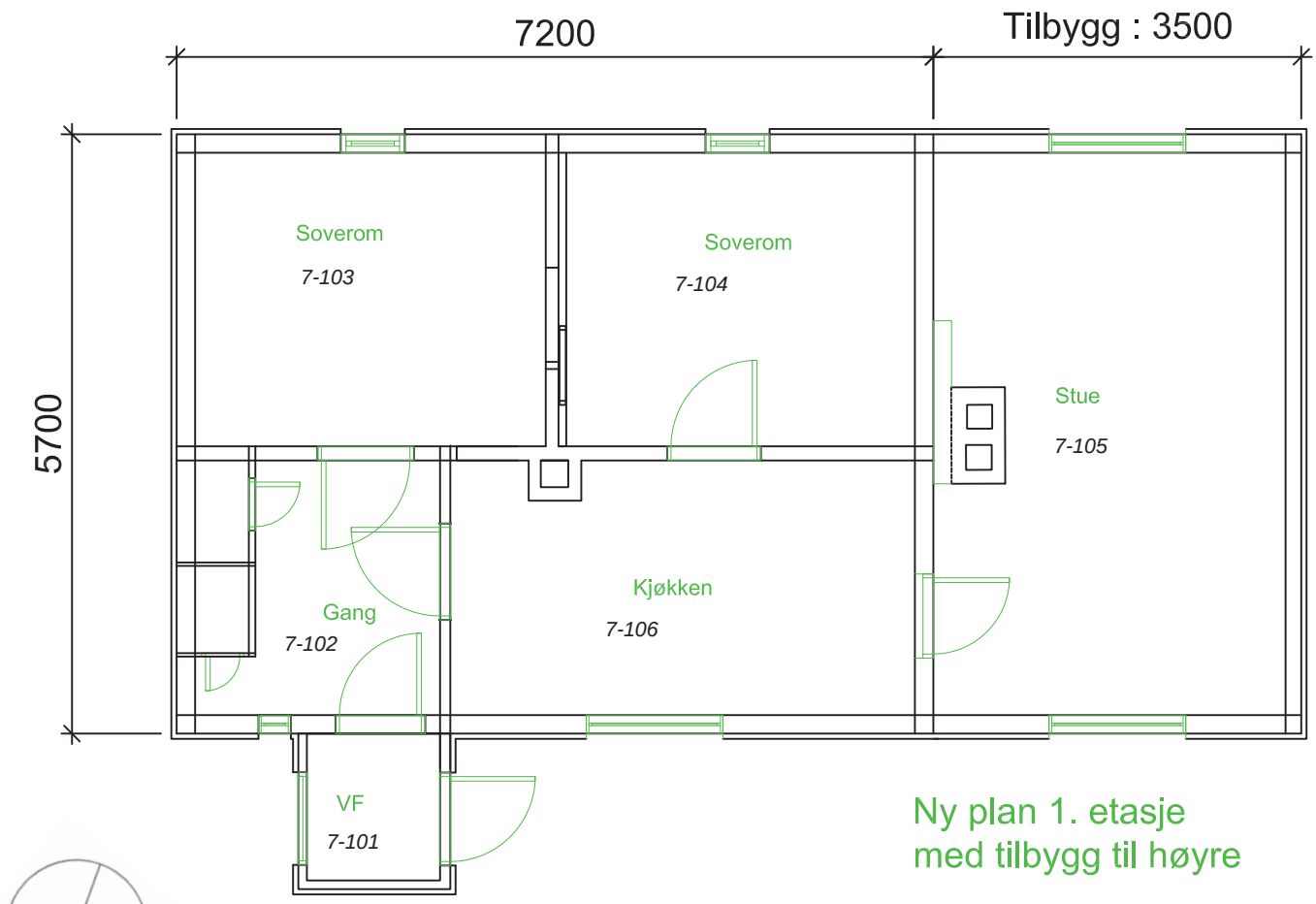

Ny plan 1. etasje
med tilbygg til høyre

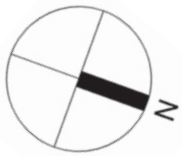

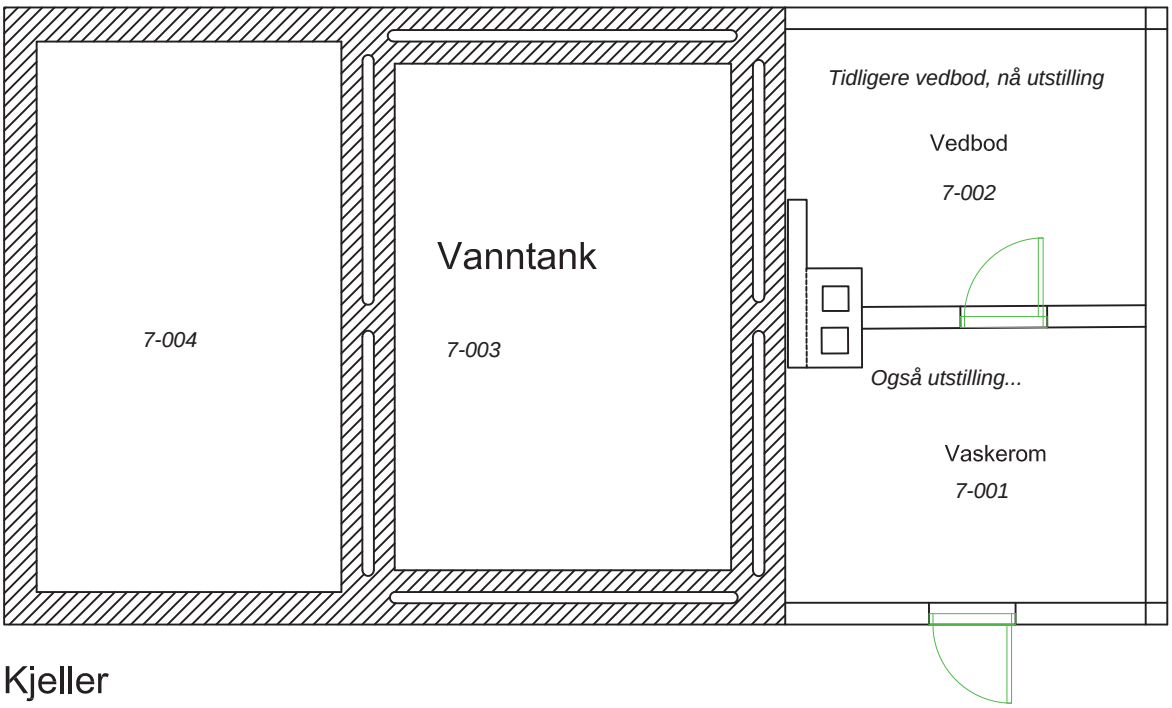

Kjeller

Plan oppdatert
3-1-2018

Fasade mot øst

Fasade mot vest

Fasader mot øst, uthuset og reserveassistentboligen.

Over og til høyre: To bilder fra kjøkkenet, rom 7-106.

Under og til høyre: Stue, rom 7-105.

Over: Soverom 7-103.
Under: Soverom 7-104.

Over: Gang, 7-102.
Under: Bod i gang.

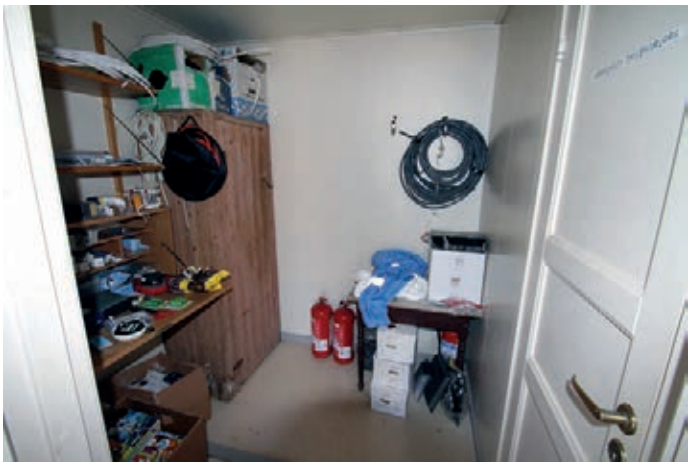

Over og til venstre: Utstilling av fyrbilder / motiver fra Svenner / plansjer med utdrag av fyrhistorien i Norge.

Under: Loftet i boligen.

UTHUS

Bygningens navn	Uthus
Nummer i Askeladden	86448-7
GAB nr.	162938649
Byggnr. i fredn.vedtak	8
Byggeår	Ukjent
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Uthus
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.

Fasade mot øst

Bygningsbeskrivelse	Uthuset er bygget inntil reserveassistentboligen i søndre gavlvegg og har grunnmur i huggen stein. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med stående, hvitmalt panel. Taket er tekket med rutehelleskifer. Øst-veggen har 2 enkle dører. Vinduene er enfags. Dørene, vinduene og vindskiene er malt hvite.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Natursteinmur på fjell 3. Grunnmur: Naturstein 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Tregulv 6. Yttervegger: Bindingsverk med stående trekledning 7. Ytterdører: Panelte og isolerte ramtredører 8. Vinduer: Enkle trevinduer med sprosser 9. Tak: Saltak med sperrebind 10. Taktekking: Diagonalstilte rektangulære skiferstein 11. Takrenner og nedløp: Lys grå plastrenner og nedløp 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med trekledning 16. Etasjeskiller: Bjelkelag 17. Innvendige trapper: Åpen trestige 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Naturlig ventilasjon, lyre over tak og ventilhetter i ytterveggene
Endringshistorikk	Dører har vært skiftet, samt takrenner og nedløp.
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er godt egnet til ny bruk.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.

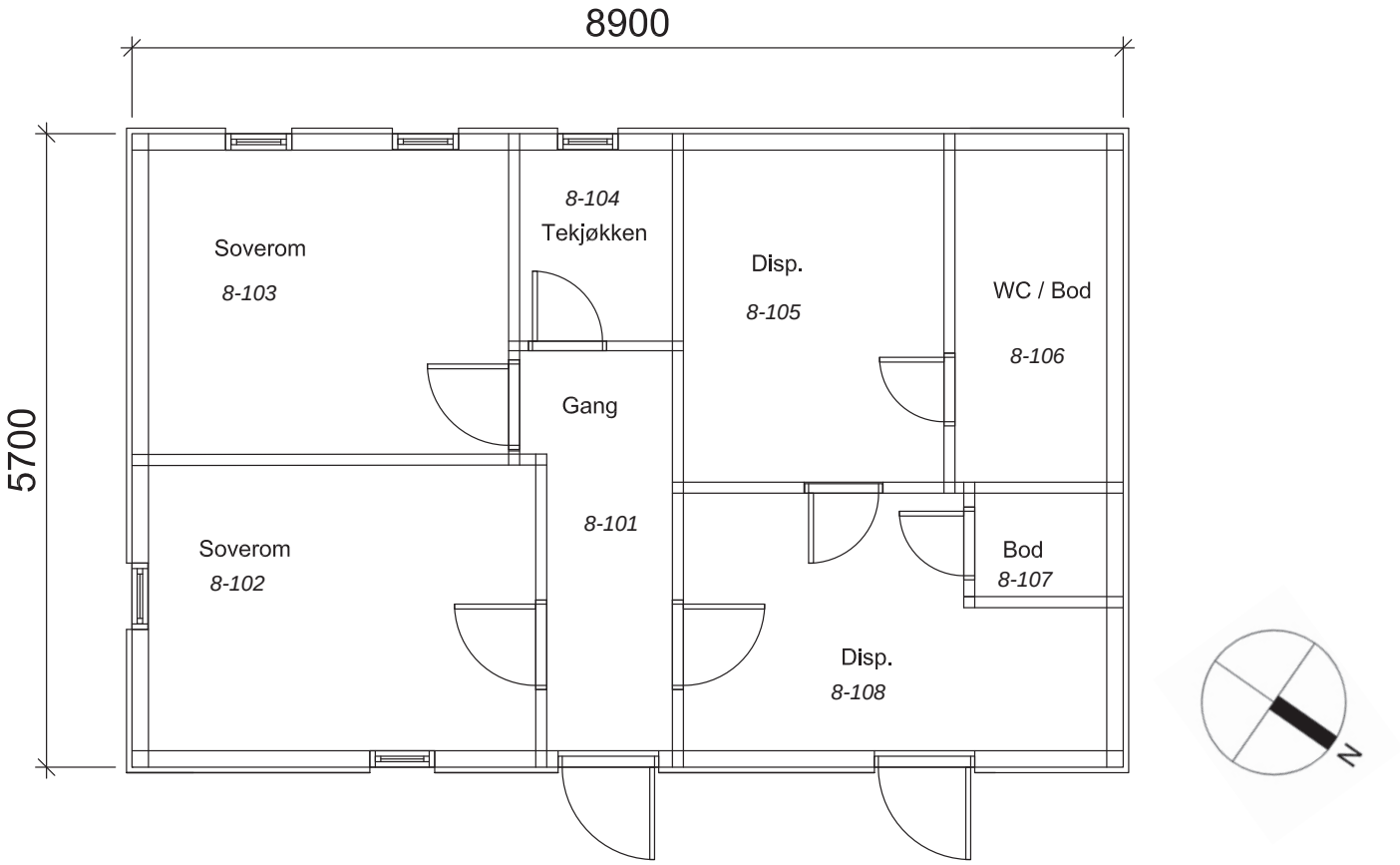

Fasade mot syd

Mot vest

Fasade mot øst

Fra rom 8-101 til 8-108

Over: I rom 8-808 inn mot rom 8-807

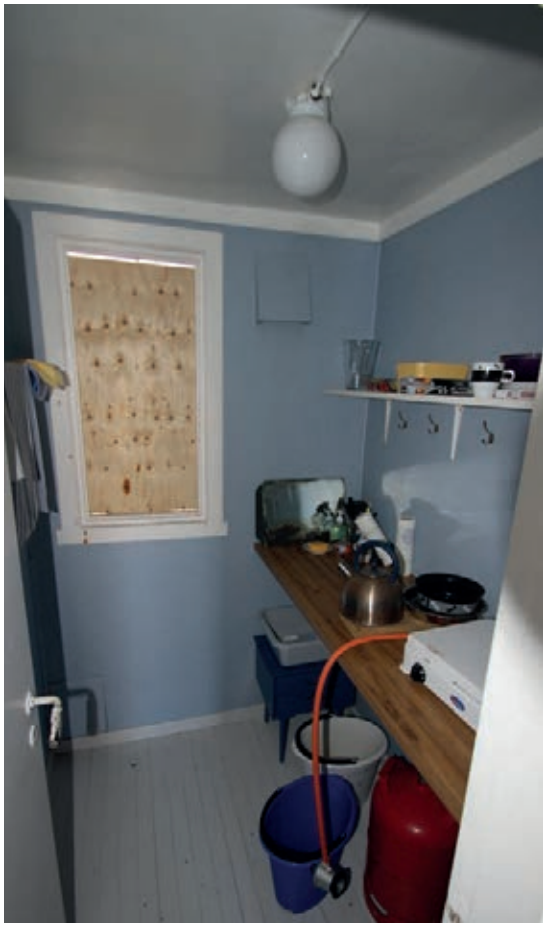

Over: Tekjøkkenet, rom 8-104

Rom 8-108

Gang, rom 8-101

NAUST (nordre)

Bygningens navn	Naust
Nummer i Askeladden	9
GAB nr.	162938614
Byggnr. i fredn.vedtak	9
Byggeår	Ukjent
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Naust
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.

Fasade mot nord

Bygningsbeskrivelse	Naustet står på et fundament av betong. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med rødmalt, stående trepanel med unntak av gavlveggen i øst som er kledd med bølgeeternittplater. Taket er tekket med bølgeeternitt. Langveggen mot nord har 3 rødmalte, doble dører. Langveggen mot sør har 3 rødmalte, enkle dører. Naustet har enfags vinduer med en sprosse med unntak av 1 to-fags vindu i møne på gavlveggen mot vest.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Betong på fjell 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Bindingsverk med stående trepanel og en vegg med bølgeeternittplater 7. Ytterdører: Labank 8. Vinduer: Enkle trevinduer med sprosser, ett tofags sidehengslet vindu mot vest. 9. Tak: Saltak med sperrebind 10. Taktekking: Eternitt bølgeplater 11. Takrenner og nedløp: Ingen 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med trekledning 16. Etasjeskiller: Bjelkelag 17. Innvendige trapper: Tretrapp 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Naturlig ventilasjon
Endringshistorikk	Innvendig i naustet er 2 av 3 naustrom er gjort om til felles oppholdsrom og spiseplass for gjester. Den siste 3-delen er gjort om til toaletter (det laget til 2 enkle toaletter i ny halv-etasje), 2 store tanker for septik samt søppelrom.
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er godt egnet til ny bruk.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.

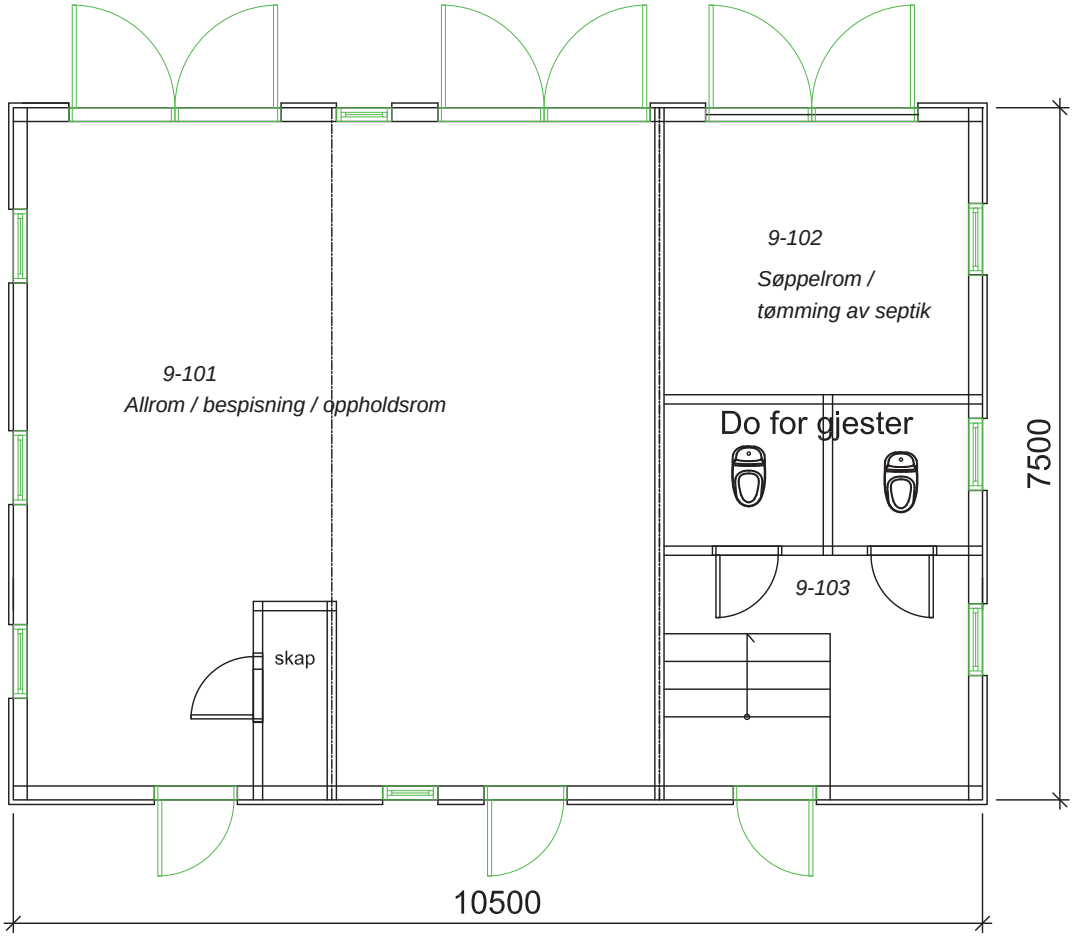

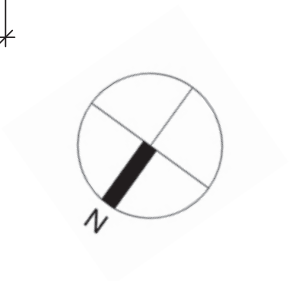

Havna og husene sett fra nord.

Fasade mot vest

Fasade mot syd

Fasade mot øst

Fasadehjørne mot nordøst.

Over: fra det felles oppholdsrommet med plasser for tilberedning av mat, 9-101.

Til venstre: Fra rom for søppel og tømming av septik, 9-102

Under t.v.: Doer med egen inngang fra syd, 9-103.
Over: Loftet.

NAUST (søndre)

Bygningens navn	Naust
Nummer i Askeladden	86448-9
GAB nr.	162938606
Byggnr. i fredn.vedtak	10
Byggeår	Ukjent
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Naust
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.

Bygningsbeskrivelse	Naustet har grunnmur i huggen stein. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med rødmalt, stående trepanel med unntak av gavlveggen mot sør som har bølgeeternitt. I begge gavlveggene er det hvitmalte, doble dører. Det er vindu / luke i gavlveggene og enfags vinduer på langveggene. Vinduene og vindskiene er malt hvite.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Naturstein og betong 3. Grunnmur: Naturstein 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Plankegulv 6. Yttervegger: Trekledning, noe med bølgeeternittplater 7. Ytterdører: Labank, doble dører mot nord og sør 8. Vinduer: Enkelte enkle trevinduer mot øst og vest. 9. Tak: Saltak med sperrebind 10. Taktekking: Bølge eternittplater 11. Takrenner og nedløp: Ingen 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Mindre vegg av bindingsverk med trekledning 16. Etasjeskiller: Bjelkelag av tre 17. Innvendige trapper: Trestige 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Naturlig ventilasjon
Endringshistorikk	Taktekking og noe ytterkledning skiftet etter 2. verdenskrig.
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er godt egnet til ny bruk.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.

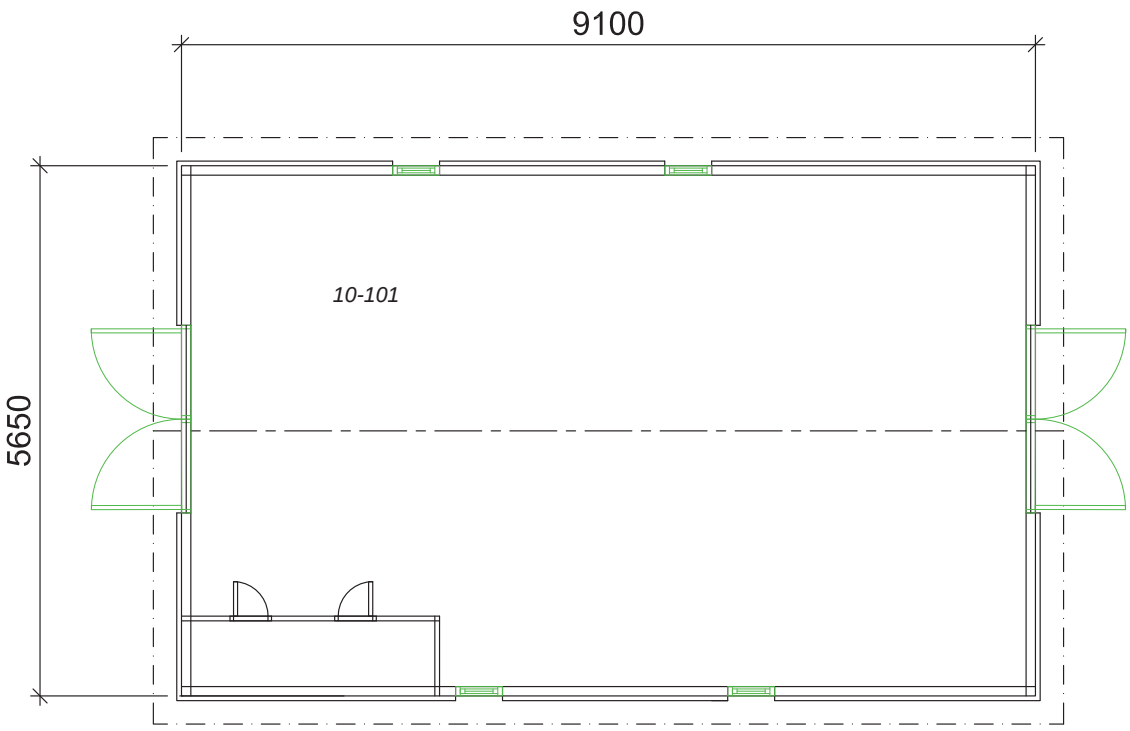

Plan av det eldste naustet.

Det er dette bildet som møter en når man nærmer seg brygga

Fasade mot nord

Fasade mot vest

Fasade mot øst

Mot sydøst

Interiøret i naustet.

Det fredete området

Foto: Kystverket 2013

Fra Riksantikvarens fredningsvedtak:
Omfanget av fredningen: Fredningen etter § 19 omfatter et område avmerket på vedlagte kart datert 4. november 1996 og påført Riksantikvarens stempel.
Formålet med fredningen: Fredningen av området rundt bygningene foreslås for å bevare anleggets virkning i landskapet gjennom å opprettholde anleggets karakter, slik det framstår med vei, trapper, bro og landinger.
Fredningsbestemmelser: Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Dette gjelder alle former for bebyggelse, anlegg eller utvidelse av veier, oppsetting av gjerder, bakkeplanering, uttak av masser og andre landskapsinngrep. Unntatt fra dette er teknisk utstyr vedrørende fyrdriften, jfr. punkt 7, og eventuelle tilbakeføringer, jfr. punkt 8.
Kystverkets kommentarer:
Skjøtsel av området: Ved skjøtsel av uteområdet skal det tas utgangspunkt i nåværende, eventuelt tidligere situasjon. Eventuell ny beplantning skal ikke tilføre planter som ikke hørte hjemme på fyrstasjonen da den var bemannet.
Skilting: All utendørs skilting er søknadspliktig. Det skal legges opp til en nøktern og enhetlig bruk av skilting. Skiltingen skal være i tråd med Kystverkets retningslinjer for skilting, og hovedformålet er formidling av fyrstasjonens historie. Andre offentlige myndigheters skilting skal i størst mulig grad tilpasses Kystverkets skilting.
Annet:

Oversikt over Kystverkets fyrstasjoner

Region	Fredete fyrstasjoner	Bygninger	Ikke fredete fyrstasjoner	Bygninger	SUM
Sørøst	20	i Kystverkets eie	8	i Kystverkets eie	28
	Torbjørnskjær		Struten		
	Homlungen		Strømtangen Fredrikstad		
	Færder		Digerudgrunnen		
	Store Færder (ruin)		Steilene		
	Svenner		Tvistein		
	Stavernsodden		Langøytangen	delvis	
	Jomfruland		Songvår		
	Strømtangen Kragerø		Søre Katland		
	Stavseng				
	Lyngør				
	Ytre Møkkalasset				
	Store Torungen				
	Lille Torungen				
	Homborsund				
	Grønningen				
	Oksøy				
	Ryvingen				
	Hatholmen				
	Lindesnes				
	Lista				
Vest	12		11		23
	Eigerøy	delvis	Lille Prestskjær		
	Feistein		Viberodden		
	Kvitsøy		Flatholmen		
	Geitungen		Fjøløy		
	Utsira		Ryvarden	delvis	
	Røværsholmen		Holmengrå		
	Slåtterøy		Kvanhovden		
	Hellisøy		Hendanes		
	Utvær		Ulvesund		
	Geita		Skongenes		
	Ytterøyane		Kråkenes		
	Stabben				
Midt-Norge	19		16		35
	Runde		Svinøy		
	Grasøyane		Flåvær		
	Hogsteinen		Lepsøyrev		
	Alnes	delvis	Erkna		
	Ulla		Storholmen		
	Ona	delvis	Flatflesa		
	Kvitholmen		Bjørnsund		
	Grip		Hestskjær		
	Haugjegla		Stavenes		
	Sletringen		Tyrhaug		
	Sula	delvis	Skalmen		
	Vingleia		Terningen		
	Halten		Finnvær		
	Kjeungskjær		Asenvågøy		
	Kaura		Grinna		
	Buholmråsa		Gjeslingene		
	Kya				
	Nordøyan				
	Sklinna				
Nordland	10		8		18
	Bremstein		Ytterholmen		
	Åsvær		Træna		
	Myken		Kalsholmen		
	Landegode		Tennholmen		
	Måløy-Skarsholmen		Barøy		
	Tranøy		Moholmen		
	Skrova		Glåpen		
	Skomvær		Værøy		
	Anda				
	Andenes				
Troms og Finnmark	7		3		10
	Hekkingen		Torsvåg		
	Fugløykalven		Fruholmen		
	Slettnes		Helnes		
	Kjølnes				
	Makkaur				
	Vardø				
	Bøkfjord				Tils.
Totalt antall	68		46		114

Senter for eiendom og kultur
28.06.2012

RIKSANTIKVAREN

SAKSBEHANDLER
Liv Nygaard
INNVALGSTELEFON
22 94 04 93
TELEFAX
22 94 04 07

GJENPART

DERES REF.
DERES DATO

VÅR REF.
97/44
Ark. B-92
VÅR DATO

21 JULI 1997

Likelydende brev til

- Kystdirektoratet
- Kystverket 1. distrikt
- Forsvarets bygningstjeneste, sentralledelsen
- Larvik kommune
- Vestfold fylkeskommune

SVENNER FYRSTASJON, - GNR. 5004 , BNR. 1, LARVIK KOMMUNE

VEDTAK OM FREDNING MED HJEMMEL I LOV OM KULTURMINNER §§ 15 OG 19, JFR. § 22

Med hjemmel i lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 §§ 15 og 19, jfr. § 22, freder Riksantikvaren Svenner fyrstasjon, gnr. 5004 bnr. 1, Larvik kommune.

Omfanget av fredningen

Fredningen omfatter følgende bygninger og anlegg på Svenner fyrstasjon med hjemmel i kulturminneloven § 15:

1 ✓1. Fyrtårn
2 ✓2. Maskinhus (Tilbyggene utgår i fredningsvedtaket, se saksgang.)
3. Oljebeholdere. (Utgår i fredningsvedtaket, se saksgang)
3 ✓4. Steinhus/bolig
4 ✓5. Fyrvokterbolig
5 ✓6. Uthus
6 ✓7. Reserveassistentbolig
7 ✓8. Uthus
8 ✓9. Naust
9 ✓10. Naust
10 ✓11. Bro til landinger
11 ✓12. 3 landinger
12 . 13. Oljebod (Medtatt i fredningvedtaket, se saksgang.)

Nummereringen refererer seg til vedlagte kart, vedlegg 1. Fredningen omfatter eksteriørfredning av hele anlegget.

Dok.navn: H:\FYR\VESTFOLD\SVENNER\VEDTAK.DOC

POSTADRESSE:
Postboks 8196 Dep.
0034 Oslo

BESØKSADRESSE:
Dronningens gt. 13
0152 Oslo

TELEFON:
22 94 04 00

TELEFAX:
22 94 04 04

Fredningen omfatter videre interiørfredning av fyrtårnet og hovedkonstruksjon med eksisterende planløsning i de øvrige bygningene.

Fredningen etter § 19 omfatter et område avmerket på vedlagte kart datert 4. november 1996 og påført Riksantikvarens stempel, vedlegg 2.

Formålet med fredningen

Formålet med fredningen av Svenner fyrstasjon er å bevare et kulturhistorisk verdifullt anlegg. Fyrstasjonen skal sikres som et ledd i bevaringen av et utvalg av fyrstasjoner som tilsammen skal vise hvordan et avgjørende element i kommunikasjonen langs kysten har utviklet seg.

Fredningen av bygningene og øvrige anleggselementer skal sikre anleggets hovedstruktur, terrengtilpassing, volum, materialbruk, overflater og detaljering, samt teknisk utstyr knyttet til fyrdriften.

Formålet er videre å bevare romstruktur, bygningsdeler og detaljer i interiøret som inngår i fredningen.

Fredningen av området rundt bygningene foreslås for å bevare anleggets virkning i landskapet gjennom å opprettholde anleggets karakter, slik det framstår med vei, trapper, bro og landinger.

Fredningsbestemmelser

Fredningsbestemmelsene er fastsatt med hjemmel i kulturminneloven § 15 tredje ledd og § 19 annet ledd. Bestemmelsene gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner fra nyere tid. Fredningen skal ikke være til hinder for den tekniske driften av fyrstasjonen.

1. Det er ikke tillatt å rive bygningene eller deler av disse.

2. Det er ikke tillatt å bygge om bygningenes eksteriør.

3. Det er ikke tillatt å bygge om fyrtårnets interiør eller de deler av interiøret som omfattes av fredningen.

4. Utskifting av bygningselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold på bygningenes eksteriør og de deler av interiøret som omfattes av fredningen, er ikke tillatt. Unntatt fra dette er teknisk utstyr vedrørende fyrdriften, jfr. punkt 7, og eventuelle tilbakeføringer, jfr. punkt 8.

5. Utskifting av anleggselementer eller materialer eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold i de deler av uteanlegget som omfattes av fredningen, er ikke tillatt.

Unntatt fra dette er teknisk utstyr vedrørende fyrdriften, jfr. punkt 7, og eventuelle tilbakeføringer, jfr. punkt 8.

6. Vedlikehold og istandsetting skal skje med tradisjonelle materialer og metoder tilpasset anleggets egenart og på en måte som ikke reduserer de kulturhistoriske verdiene.

7. Inngrep i teknisk utstyr som Kystverket finner det nødvendig å gjøre på grunn av fyrdriften er tillatt. Slike inngrep skal imidlertid drøftes med antikvariske myndigheter før de gjennomføres.

8. Tilbakeføringer der det er foretatt endringer i senere tid, kan gjennomføres dersom det kan gjøres på grunnlag av sikker dokumentasjon og etter godkjennelse av antikvarisk myndighet.

9. Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Dette gjelder alle former for bebyggelse, anlegg eller utvidelse av veier, oppsetting av gjerder, bakkeplanering, uttak av masser og andre landskapsinngrep. Unntatt fra dette er teknisk utstyr vedrørende fyrdriften, jfr. punkt 7, og eventuelle tilbakeføringer, jfr. punkt 8.

10. Installering av teknisk militært anlegg som Forsvaret finner nødvendig, kan innpasses i det fredete området, - i bygninger eller selvstendig i nærområdet. Slike tiltak skal ta behørig hensyn til formålet med fredningen. Løsninger skal vurderes i samråd med antikvariske myndigheter slik at eventuelle anlegg ikke kommer til å virke skjemmende i forhold til kulturminnene.

Skjøtselsplan med hjemmel i kulturminneloven § 21

Forvaltningsmyndighet eller den som forvaltningsmyndighet bestemmer kan i samarbeid med bruker/eier utarbeide skjøtselsplan for fyrstasjonens område.

Skjøtselsplanen skal inneholde retningslinjer for pleie og vedlikehold av området rundt bygningene på fyrstasjonen. Ved skjøtsel skal det tas utgangspunkt i nåværende, eventuelt tidligere situasjon.

Følger av fredningen

Når det gjelder behandling av fredete hus og anlegg, vises det til kulturminneloven §§ 15a - 19 og 21, samt ovennevnte fredningsbestemmelser.

I henhold til Miljøverndepartementets vedtak om delegering av 30. juni 1989 med endringer fastsatt 23. desember 1992, er forvaltningen av fredete områder, bygninger og anlegg tillagt den enkelte fylkeskommune. Riksantikvaren er klageinstans for enkeltvedtak fattet av fylkeskommunen, jfr. forvaltningsloven § 28.

I henhold til lov om kulturminner §§ 15a og 19 kan departementet i særlig tilfelle gi dispensasjon fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep, eller dersom det dreier seg om mindre endringer. Denne dispensasjonsmyndigheten er i henhold til forskrifter av 23. desember 1992 delegert til den enkelte fylkeskommune.

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold. Søknad om tillatelse skal sendes fylkeskommunen som avgjør om tiltaket kan iverksettes eller ikke. Oppstår det tvil om hva som ansees som vanlig vedlikehold, skal fylkeskommunen kontaktes.

Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete bygninger er å bevare mest mulig av de opprinnelige eller eldre bygningselementene og detaljene som kledning, taktekking, vinduer, dører, listverk, gerikter og overflatebehandling. Vedlikehold av fredete bygninger og anlegg skal så langt som mulig skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk og materialbruk, og for øvrig i samsvar med fredningsbestemmelsene.

Det er eier som har ansvaret for det løpende vedlikeholdet av fredete bygninger og anlegg.

Bakgrunn for fredningssaken

Med den store betydning sjøveis kommunikasjon til alle tider har hatt i Norge ble det tidlig en viktig oppgave å etablere navigasjonstekniske hjelpemidler langs kysten. De bemannede fyrene er hovedelementene i en landsdekkende struktur som også omfatter lykter, tåkeklokker, varder, båker og staker.

Oppbyggingen og utviklingen av et landsomfattende fyrsystem med over 200 fyrstasjoner spredt langs hele kysten er et av de mest omfattende prosjekter den norske stat har gjennomført.

I de senere år har de fleste fyrstasjoner blitt automatisert og avfolket. Dette kan på sikt være en trussel mot fyrene som kulturminner. I den sammenheng har Riksantikvaren funnet det nødvendig å utarbeide en nasjonal verneplan for fyrstasjoner. Formålet med verneplanen, som er utarbeidet i nært samarbeid med Kystdirektoratet, er å sikre et representativt utvalg av fyrstasjoner som best mulig kan reflektere fyrhistorien. Gjennom fredning vil Riksantikvaren legge antikvariske prinsipper og retningslinjer til grunn for den videre behandling av fyrstasjonene. Fredning av Svenner fyr er et ledd i denne planen.

Eiendoms- og reguleringsmessige forhold

Staten ved Kystdirektoratet står som eier av Svenner fyrstasjon. Forsvaret er grunneier.

Svenner fyrstasjon ligger i et uregulert område. I kommuneplanens arealdel for perioden 1995-2006 er området merket med « Forsvarets områder midl. frigitt til fri-/friluftsområde.»

Fredningsområdet ligger innenfor strandsonen i hht. Rikspolitiske retningslinjer for planlegging i kyst og sjøområder i Oslofjord-regionen, gitt ved kgl.res. av 9.juli 1993. Området har god forankring i retningslinjenes pkt. 3.2.2 om kulturminner og kulturmiljøer: « Det må legges vekt på å bevare karakteristiske kulturlandskap, kulturminner og kulturmiljøer og enkeltstående eksempler på den særegne kystkultur i området.»

Svenner fyrstasjon ligger på en øy som fikk fuglefredning i 1938.

Svenner fyrstasjon som kulturminne. Beskrivelse av anlegget

Svenner fyrstasjon er et kystfyr som ligger på en øy utenfor Stavern i Larvik kommune. Fyrstasjonen ble opprettet i 1874. Huggen stein til det første fyrtårnet ble levert fra Slaveriet på Akershus festning. I 1900 ble det reist et støpejernstårn på samme sted som det gamle steintårnet hadde stått. Fyrstasjonen består av 10 bygninger og flere landinger. Stasjonen er bemannet.

Støpejernstårnet (1) står på et fundament av huggen stein. Fyrtårnet er 18.7 meter høyt og er rødmalt. Inngangsdøren er en dobbelt, rødmalt tredør med kraftige lister i støpejern rundt. I hver etasje har tårnet 2 vinduer med røde støpejernsrammer. Tårnet er omkranset av 2 gallerier i jern, det øverste rundt lyktehuset og det andre en etasje nedenfor.

Maskin/diafonhuset (2) er i betong med delvis flatt og delvis pulttak. Betongveggene er hvitmalte, og taket er tekket med papp. På et tilbygg ved siden av hovedhuset er taket tekket med bølgeblikk. Vinduene er kvadratiske med stålrammer.

De 3 oljebeholderene (3) står på et betongfundament og er i glassfiber. Ved siden av står et lite, hvitmalt betonghus med flatt tak. Huset har 2 enfags vinduer med sprosser. Vinduene er malt hvite.

Steinhuset (4) er bygget i huggen stein fra Slaveriet på Akershus festning. Huset har saltak med stort takutstikk og synlige profilerte bærebjelker. Huset har i tillegg 2 tilbygg og 1 kvist som har bindingsverkskonstruksjon. Kvisten og tilbygget med trapp til 2. etasje har saltak, mens tilbygget til 1. etasje har pulttak. Veggene på kvisten og tilbyggene er kledd med stående, hvitmalt panel. Taket på hele huset er tekket med rutehelleskifer. Vinduene er hovedsakelig tofags med krysspost med unntatt av 3 enfags vinduer og 1 tofags vindu på nordveggen, 2 tofags vinduer på østveggen og 1 tofags vindu på vestveggen. Alle krysspostvinduene ble skiftet ut på 1950-tallet. Vinduene og vindskiene er malt hvite.

Fyrvokterboligen (5) har grunnmur i huggen stein. Huset har reisverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med hvite eternittplater med underliggende trepanel. Taket er tekket med ny, svart betongtakstein. Vinduene er tofags med og uten krysspost med unntak av 3 enfags vinduer på nordveggen, 1 trefags vindu på østveggen og 1 enfags vindu på vestveggen. Kjellervinduene er opprinnelige med småruter i stålramme. Alle vinduene er malt hvite.

Uthuset (6) har grunnmur i huggen stein. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med rødmalt, stående trepanel. Taket er tekket med lappskifer. I nordenden har huset et lite tilbygg med pulttak hvor taket er tekket med bølgeeternitt. På østveggen har huset en hvit, dobbelt dør. Uthuset har enkle, enfags vinduer med unntak av 1 tofags vindu på vestveggen. Vinduene og vindskiene er malt hvite.

Reserveassistentboligen (7) har grunnmur i huggen stein og betong. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med stående, hvitmalt panel. Taket er tekket med lappskifer. Vinduene er tofags med sprosser med unntak av 1 enfags vindu på østveggen. Vinduene og vindskiene er malt hvite. Det er 2 piper på huset. I 1950 årene fikk huset et 20 m² tilbygg på gavlveggen mot nord.

Uthuset (8) er bygget inntil reserveassistentboligen i søndre gavlvegg og har grunnmur i huggen stein. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med stående, hvitmalt panel. Taket er tekket med rutehelleskifer. Østveggen har 2 enkle dører. Vinduene er enfags. Dørene, vinduene og vindskiene er malt hvite.

Naustet (9) står på et fundament av betong. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med rødmalt, stående trepanel med unntak av gavlveggen i øst som er kledd med metallplater. Taket er tekket med bølgeeternitt. Langveggen mot nord har 3 rødmalte, doble dører. Langveggen mot sør har 3 rødmalte, enkle dører. Naustet har enfags vinduer med en sprosse med unntak av 1 tofags vindu i møne på gavlveggen mot øst.

Naustet (10) har grunnmur i huggen stein. Huset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med rødmalt, stående trepanel med unntak av gavlveggen mot sør som har bølgeeternitt. I begge gavlveggene er det hvitmalte, doble dører. Det er vindu /luke i gavlveggene og enfags vinduer på langveggene. Vinduene og vindskiene er malt hvite.

Broen (11) som fører til landingsplass står på betongfundamenter. Broen har jernkonstruksjon med betongdekke. Gangbroen har rødmalte jernrørsrekkverk på begge sider.

Fyrstasjonen har flere landinger (12); 1 hovedlanding ved det minste naustet, 1 landing med kran ved det nordligste naustet og 1 landing på nordsiden av gangbroen. Landingene er i betong og i bra stand.

Innenfor fredningsområdet er det foruten bygninger, bro og landinger; steintrapper, hvite- og rødmalte jernrørsgelender, kran og gangveier.

Registreringsmateriale og fotodokumentasjon som er benyttet i forbindelse med utarbeidelsen av fredningsvedtaket, oppbevares hos Riksantikvaren.

Dagens situasjon

Svenner fyr er en bemannet fyrstasjon.

Riksantikvarens vurdering av kulturminnet. Begrunnelse for fredningsvedtaket

Fyrstasjonene er blant landets mest markante kulturminner som på en spesiell måte er med på å karakterisere Norge som kyst- og sjøfartsnasjon. Fyrstasjonene har både kulturhistorisk og arkitektonisk verdi; kulturhistorisk ved deres tilknytning til sjøfart og kystkultur, og arkitektonisk ved deres særegne plassering, form og materialbruk som resultat av den funksjon de har hatt.

Svenner fyrstasjon har stor miljøbetydning med sin fine beliggenhet i det kuperte landskapet i skjærgården utenfor søndre Vestfold. Svenner fyrstasjon er således et identitetsskapende element.

Anlegget har bygningshistorisk stor grad av autentisitet. De enkelte bygningene har gjennomgått noen forandringer, men plasseringen og form er i hovedtrekk bevart. Fyrstasjonen har fått sin form og plassering ut fra sin funksjon og er et viktig historiefortellende element som i tillegg har betydelig estetisk verdi. Fyrtårnet i støpjern og steinhuset som er tilhugget på Slaveriet på Akershus festning skiller seg ut som interessante enkeltelementer.

Svenner fyrstasjon har nærings- og sosialhistorisk verdi også utover selve fyrdriften. Anlegget er et eksempel på et familiebetjent fyr, med opptil flere familier bofast samtidig.

Riksantikvaren anser at fyrstasjonen er et kulturminne av nasjonal verdi. Sammen med andre viktige eksempler på norske fyrstasjoner, fremstår dette anlegget som et representativt kulturminne i norsk samferdselshistorie. Dette anlegget er med på å vise bredden, variasjonen og kvaliteten i norske fyrstasjoner.

Riksantikvaren ser derfor anleggets verdi som kulturminne ikke bare isolert, men også i sammenheng med fyretatens kulturminner for øvrig som søkes bevart. Utvelgelsen av denne stasjonen for fredning er derfor et resultat av en kulturminnefaglig vurdering av samtlige fyrstasjoner i Norge.

Riksantikvaren finner videre at det er hjemmel for å frede det avsatte området i henhold til lov om kulturminner § 19, vedlegg 2, fordi det er viktig å bevare virkningen av fyrstasjonen i miljøet.

Saksgang frem til fredningsvedtaket

Varsel om igangsettelse av fredningsak ble i samsvar med lov om kulturminner § 22.1 meddelt Kystverket 1. distrikt, Larvik kommune og Vestfold fylkeskommune i brev av 6. september 1995. Samtidig ble meldingen kunngjort i Tønsberg Blad og Østlands-Posten AS.

Det er kommet inn 2 kommentarer til varslet. Den første kommentaren er fra Larvik kommune. Kommunen er positive til fredningen. Da det er sterke friluftsinteresser og naturverninteresser i området ønsker kommunene å bli tatt med på råd når områdeavgrensingen skal avgjøres.

Den andre kommentaren til varslet er fra Kystverket 1. distrikt som påpeker at Riksantikvaren i varselbrevet skrev at Svenner fyrstasjon er fuglelivsfredet etter lov om naturfredning. Ved Fylkesmannens miljøvernavdeling i Vestfold har de gitt opplysninger at fyrstasjonen ikke omfattes av fuglelivsfredningen på Svenner.

Det ble deretter utarbeidet fredningsforslag som ble sendt på høring til berørte parter i brev av 2. desember 1996. Forslaget ble samtidig lagt ut til offentlig ettersyn i Larvik kommune og Vestfold fylkeskommune samt kunngjort i Tønsberg Blad, Østlands-Posten og Norsk lysingsblad. Det er kommet inn følgende 3 uttalelser til fredningsforslaget: fra Fylkesmannen i Vestfold i brev av 31. desember 1996, fra Forvarets bygningstjeneste i brev av 3. januar 1997 og fra Kystverket 1. distrikt av 9. januar 1997.

Fylkesmannen i Vestfold gjør oppmerksom på to feil i fredningsforslaget m.h.t. områdets formelle status. Den ene er i avsnittet om Eiendoms- og reguleringsmessige forhold vedrørende strandsonen. Den andre feilen beror på en misforståelse mellom Kystverket og Fylkesmannen vedrørende fuglefredning. Fylkesmannens miljøvernavdeling opplyser nå at fuglelivet på øyene ble fredet i 1938. Disse forholdene, som ikke har konsekvenser for fredningen av Svenner fyr, er rettet opp i fredningsvedtaket.

Forsvarets bygningstjeneste ber om at det tas inn i fredningsbestemmelsene at Forsvaret kan installere teknisk militært anlegg i det fredede området. Løsninger vurderes i samråd med antikvariske myndigheter. Området er båndlagt til «Forsvarets områder midlertidig frigitt til fri/friluftsområde». Riksantikvaren har tatt inn en slik bestemmelse i fredningsvedtaket, og har i bestemmelsen tatt forbehold om at eventuelle anlegg ikke kommer til å virke skjemmende i forhold til kulturminnene.

Kystverket 1. distrikt ber om at fredningsbestemmelsene åpner for riving av de senere tilføyde tilbyggene på maskinhuset, at de tre oljetankene kan tas ut av

fredningen slik at disse kan flyttes/fjernes, og at oljeboden ved oljetankene tas med i fredningen. Riksantikvaren har tatt Kystverkets bemerkninger til følge og har innpasset forandringene i fredningsvedtaket.

Opplysning om klageadgang og tinglysing

Riksantikvarens fredningsvedtak kan påklages til Miljøverndepartementet, jfr. forvaltningsloven § 28. Eventuell klage skal stiles Miljøverndepartementet, men sendes til Riksantikvaren. Klagefrist er satt til 3 uker fra mottakelsen av dette brevet.

Fredningsvedtaket vil bli tinglyst av Riksantikvaren i samsvar med lov om kulturminner § 22.5.

Med hilsen

Nils Marstein
riksantikvar

Unni Grønn

Vedlegg: - Situasjonsplan over fyrstasjonen
- Kart over fredningsområdet

Gjenpart: - Miljøverndepartementet
- Forsvarsdepartementet
- Forsvarets bygningstjeneste region Østlandet
- Vestfold fylkeskommune, kulturavd.
- Fylkesmannen i Vestfold
- Forbundet KYSTEN
- Fortidsminneforeningen i Vestfold
- Norsk Sjøfartsmuseum

Likelydende brev til:

Kystdirektoratet
P.b. 8158 Dep. 0033 Oslo

Kystverket 1. distrikt
Langbryggen 13
4800 Arendal

Forsvarets bygningstjeneste
Oslo mil/ Akershus
0015 Oslo

Larvik kommune
P. b 295
3251 Larvik

Vestfold fylkeskommune
Sven Foynsg. 9
3110 Tønsberg

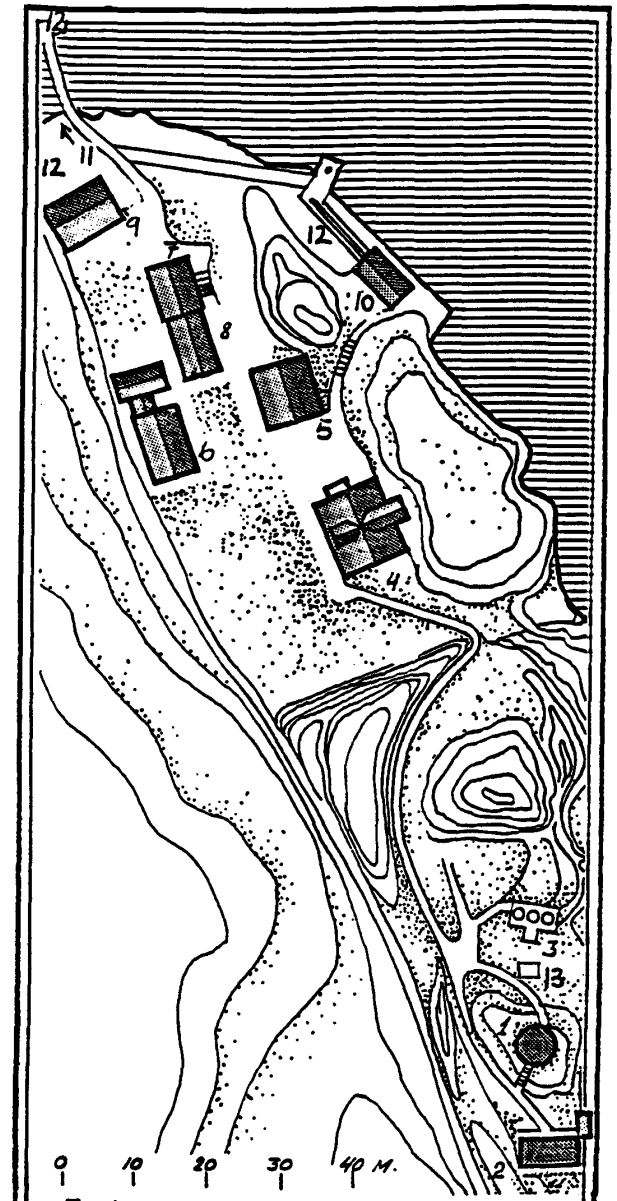

Tegning etter kroki av Svenør, rev.1954 og 1980.
Norske fyr av B.Bjørkhaug og S. Poulson

Svenner fyrstasjon

1. Fyrtårn
2. Maskin/diafonhus
3. Oljebeholdere
4. Steinhus/bolig
5. Fyrvokterbolig
6. Uthus
7. Reserveassistentbolig
8. Uthus
9. Naust
10. Naust
11. Bro til landinger
12. Landing
13. Oljebod

RIKSANTIKVAREN OSLO

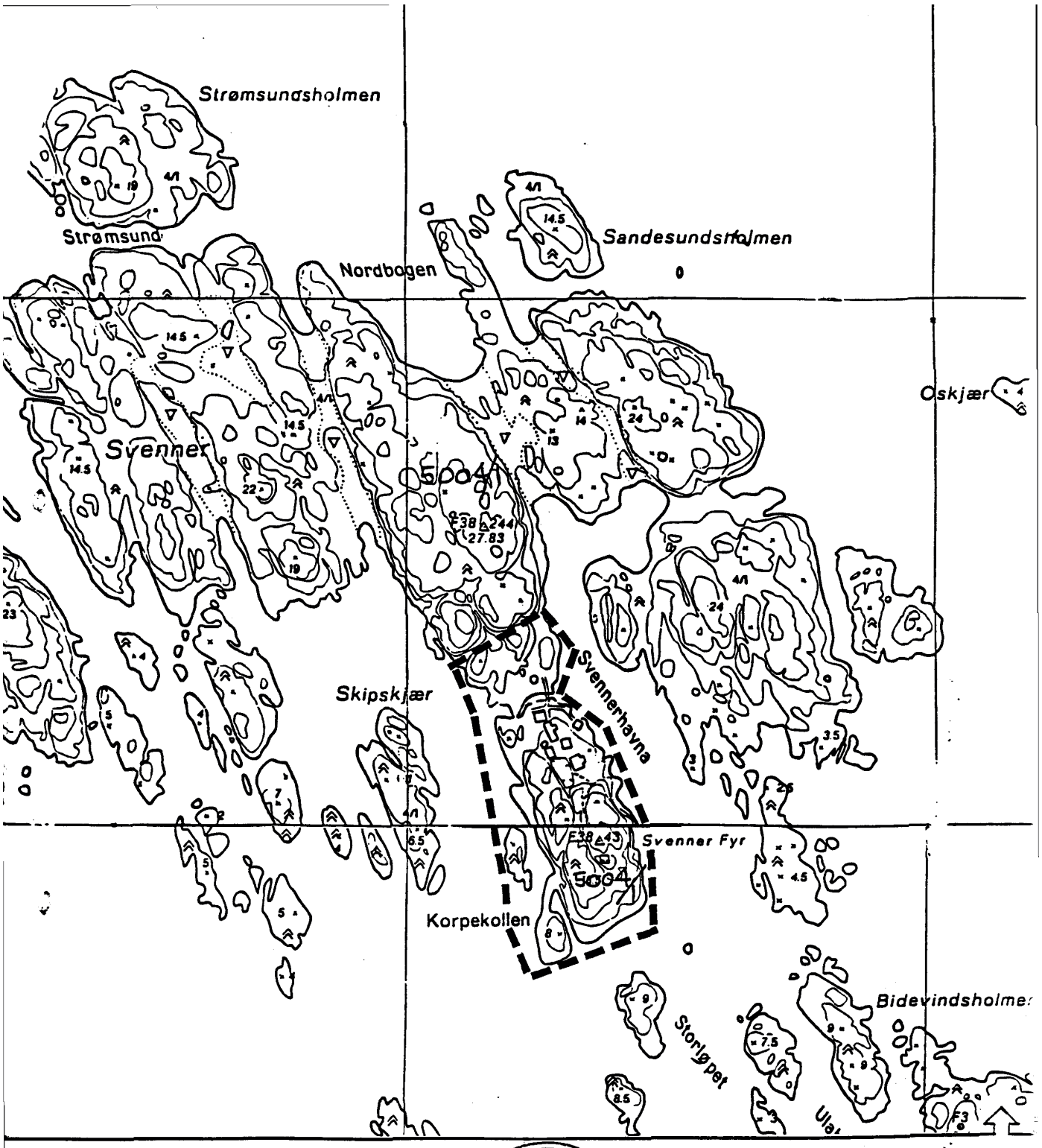

Svenner fyrstasjon

SVENNER FYRSTASJON - GNR. 5004, BNR.1,
LARVIK KOMMUNE

. november 1996, RIKSANTIKVAREN

RIKSANTIKVAREN OSLO

Målestokk 1: 5000

0 50 100 200 300

AVGRENSNING AV DET FORESLÅTTE FREDNINGSOMRÅDE